

การประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคอนนาค

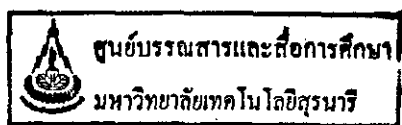
นางสาวรุ่งนภา รูปช้าง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ISBN

บทคัดย่อ

รุ่งนภา รูปช้าง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
คอนตานาด ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์อ้อลิษา รักษาชล , 69 หน้า

ISBN.....

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่ากองทุนเงินล้านที่รัฐบาลจัดสรรให้ทุกหมู่บ้าน จะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน โดยท้องถิ่นจะมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนตนเอง มีศักยภาพในการเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตมี วัตถุประสงค์ในการวิจัยมี 4 ข้อ คือ 1.กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทของบ้านคอนตานาดบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด 2. เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ 3.กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการสร้างสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้ 4. การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบรายงาน บร. 1- บร.12 และอื่น ๆ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ Cipp model

ผลการประเมินระบบ A พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีสมาชิกกองทุนจำนวน 88 ราย มีคณะกรรมการ 14 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 7 คน ได้รับอนุมัติเงินกู้ 88 ราย เป็นเงิน 966,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ 34,000 บาท มียอดเงิน

ผลการประเมินหน่วยระบบ B ผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนในอาชีพเดิมของตนเองที่ทำอยู่ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ ทำให้เกิดการเพิ่มรายได้ และ เกิดการจ้างงานในชุมชนซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

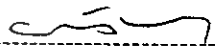
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.น.ส. รุ่งนภา รูปช้าง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ อธิษา รักษาชาติ)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ อธิษา รักษาชาติ)

(อาจารย์ อิศรา ประมูลสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์
คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

๘ ๓๑.๓. 25๕๖

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ อลิษา รักษาชล อาจารย์ที่ปรึกษาบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
- คุณ ชัชฎาพร ราชวงษ์ อาจารย์ผู้ช่วยบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวิชาการ
- องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองสรวงที่อนุเคราะห์สถานที่ในการจัดเวทีประชาคมและอื่น ๆ
- นายอำเภอ , ปลัดอาวุโส , พัฒนาการ , เกษตรอำเภอ อำเภอขามทะเลสอ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลต่าง ๆ
- กำนัน , องค์กรบริหารส่วนตำบล , ผู้ใหญ่บ้าน , ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน , คณะกรรมการ กองทุนตำบลหนองสรวงทุกท่าน ที่ให้ข้อมูล , สถานที่และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
- ชาวบ้านคอนตานาคทุกท่านที่ให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้าน

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางสาวรุ่งนภา รูปช้าง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 บริบทสววรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	11
3. แบบติดตามสังเกตการคัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	11
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	15
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ซิพพ์โมเดล	16
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	19
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	19
2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน	23
3. ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล ตามแบบการประเมิน	24
4. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัด ตามรูปแบบการประเมิน	35
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	37
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	37
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	45
3. การมีกระบวนการพึ่งพาตนเองและการสร้างเศรษฐกิจ แบบพอเพียง	53
4. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ เป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุน	55
5. การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมโยง ภายในระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล	59
6. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนด โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	60
7. ผลการประเมินข้อมูลระดับบุคคล	64
บทที่ 5 สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ	66
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	64
2. วิธีดำเนินการ	64
3. ผลการดำเนินการ	65
4. อภิปรายผล	65
5. ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	71

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1	
1. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป	22
2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริษัท	25
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย	28
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	29
5. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	32
6. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน	36
7. รายชื่อผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด	45
8. รายละเอียดของการใช้จ่ายเงินกู้บ้านคอนคานาด	54
9. ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนคอนคานาด	56

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นชื่อของโครงการที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการให้ประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง มีแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ โดยมีเจตนารมณ์ โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณออกมาในรูปของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของประชาชนในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านคอนตานาค ที่จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จที่ได้รับอนุมัติการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน และให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำเงินไปจัดสรร ให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิก และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หรือให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านคอนตานาค ได้รับการจัดสรรเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้วนำไปดำเนินการตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จของโครงการ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุง ของหมู่บ้านคอนตานาค

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 เพื่อประชาชนในท้องถิ่น มีศักยภาพ และความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการ

2.3 บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

23. เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ และการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการรวมกลุ่มประกอบอาชีพในหมู่บ้าน

2.4 เพื่อชุมชนมีความสามารถในการจัดการกองทุน

2.5 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็ง ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.6 เพื่อทราบถึงกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้านที่จัดทำขึ้นมาโดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีและแนวคิดของการประเมิน โครงการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา ผู้ประเมินจะสามารถเลือกไปประยุกต์ ใช้ในการประเมิน โครงการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและรูปแบบการประเมิน ที่ได้นำไปใช้ในการประเมินโครงการมีดังนี้

3.1 แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation)

ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “ การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้ กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

3.1 แนวคิดการประเมินของ อัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตาม

ความหมายของอัลคิน คั้น กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศ ที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ อัลคินได้จำแนกการประเมินตามจุดประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน เป็น 4 ส่วน ได้แก่

3.2.1 การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการเป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2 การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุจุดประสงค์

3.2.3 การประเมินระหว่างการดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากหรือน้อยเพียงใด

3.2.4 การประเมินเพื่อพัฒนา เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทาง หรือเสนอแนะ การประเมินเพื่อรับรอง ผลงาน ยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลัก

จากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ยุบ หรือ ขยายโครงการต่อไป

อัลคิน ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่งการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบๆ เท่านั้น

3.3 แนวคิดการประเมินของ โพรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation)

โพรวัส ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่า เป็นการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดข้อบกพร่องของโครงการที่กำหนดขึ้นทุกขั้นตอน และจะพิจารณาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพ

การประเมินโครงการด้วยวิธีของโพรวัสประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 การบรรยายโครงการ เพื่อศึกษารายละเอียดของโครงการที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต

3.3.2 การประเมินการดำเนินการของโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินการของโครงการเป็นไปอย่างไร และมีอะไรบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการ

3.3.3 การประเมินกระบวนการของโครงการ เพื่อตรวจสอบการดำเนินการของโครงการว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายในแต่ละส่วนมากน้อยเพียงใด

3.3.4 การประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของโครงการ

3.3.5 การประเมินค่าใช้จ่ายและผลกำไร เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้รับว่า มีความคุ้มค่าสมผลกันมากน้อยเพียงใด

4. วิธีดำเนินการ

ในการดำเนินงานแต่ละครั้งจะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการเตรียมความพร้อม

1.1 การวางแผน คือ การวางแผนการเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องหลักการ แนวคิดความสำคัญ และ ขั้นตอนของวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ทราบถึงปัญหาล่วงหน้าและวิธีแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นก็ได้

1.2 การวิเคราะห์โครงการ เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนที่จะเข้าร่วมกระบวนการได้ศึกษาทบทวน ทำความเข้าใจกันอย่างชัดเจน

1.3 การกำหนดตัวชี้วัด การกำหนดตัวชี้วัดเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยในการปฏิบัติงาน

ประเมิน มีทิศทางการทำงานมากขึ้น ในกรณีที่โครงการมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้แล้ว ในขั้นนี้จะเป็น การทบทวน ตัวชี้วัดในโครงการที่ยังไม่กำหนดตัวชี้วัด จะเป็นการกำหนดตัวชี้วัดร่วมกัน เพื่อใช้ ในการติดตาม ประเมินผล โดยการกำหนดตัวชี้วัด มีขั้นตอนดังนี้

ในกรณีที่ยังไม่มีกำหนดตัวชี้วัดไว้ก่อน

- 1) จัดประชุมโดยมีผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนทั้งกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และทีมประเมิน โดย

ทำความเข้าใจร่วมกันใน ความหมาย และ ประโยชน์ของตัวชี้วัด

- 2) เมื่อทุกส่วนความเข้าใจตรงกันแล้วก็เริ่มขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดดังนี้
  - (1) ศึกษาทบทวนจุดประสงค์ของโครงการ
  - (2) พิจารณาในแต่ละจุดประสงค์ว่ามีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง
  - (3) พิจารณาในแต่ละประเด็นและการกำหนดตัวชี้วัด

ในกรณีที่โครงการกำหนดตัวชี้วัดไว้แล้ว การดำเนินการ ควรทำโดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายพิจารณาปรับตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับความเป็นไปได้ในการประเมินผล

1.4 การกำหนดกรอบข้อมูลและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นขั้นตอนเพื่อวางแผนทางการจัดระบบข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ที่ชัดเจน และเพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการในการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่สามารถเก็บได้สะดวก รวดเร็ว และครบถ้วน ตามเป้าหมายที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการติดตามประเมินผล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่การบริหารจัดการที่เหมาะสมกับการประเมินผล มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารขั้นต้น
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม
- 3) การรวบรวมข้อมูลโดยกระบวนการกลุ่ม

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การนำข้อมูลเป็นตัวอย่างคุณภาพและปริมาณที่ได้มาจากการรวบรวมโดย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลมาแยกแยะ เพื่อค้นหาคุณลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลพร้อมทั้งเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งขึ้น

ขั้นตอนสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ตรวจสอบความถูกต้อง หรือความสมบูรณ์ของข้อมูล
- 2) จัดประเภทและแยกแยะหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- 3) ถ่ายข้อมูลลงเครื่องต่าง ๆ
- 4) เปรียบเทียบข้อมูลกับตัวชี้วัดและเชื่อมโยงกับจุดประสงค์
- 5) วิเคราะห์ภาพรวมโครงการเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อม (ปัจจัย ภายนอก ภายใน)
- 6) รวบรวมผลการวิเคราะห์เป็นเอกสาร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการนำเสนอและการเผยแพร่

3.1 การเขียนรายงานการประเมินผล

การเขียนรายงานการประเมินผลเป็นการแสดงชุดข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และจัดระบบแล้วมีเป้าหมายเพื่อบันทึกและรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลจากการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเพื่อสะดวกต่อการนำเสนอผลการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งเผยแพร่ต่อผู้อื่นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3.2 การนำเสนอผลการประเมินผล

การนำเสนอผลการประเมินผลต่อผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจัดในรูปแบบของการจัดเวที เป้าหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ต่อผู้สนใจอย่างกว้างขวางเพื่อเพิ่มเติม ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน โครงการ และแนวทางการนำเสนอผลการประเมินผลมีดังนี้

- 1) ทีมประเมินจัดส่งเอกสารรายงานการติดตามประเมินผลไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนเพื่อศึกษาและพิจารณาการเข้าร่วมเวทีการนำเสนอผล โดยศึกษาในประเด็นที่สำคัญคือ ข้อมูลเนื้อหาถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน เชื่อถือได้หรือไม่
- 2) จัดเวทีประชุมที่มีผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนเข้าร่วม
- 3) ทีมประเมินนำเสนอรายงานการติดตามการประเมินผล
- 4) ดำเนินการแลกเปลี่ยน และทบทวนสรุปประเด็นสำคัญร่วมกัน
- 5) ทำการบันทึกผลการแลกเปลี่ยนนำไปเพิ่มเติมในรายงานการติดตามประเมินผล หรือเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ

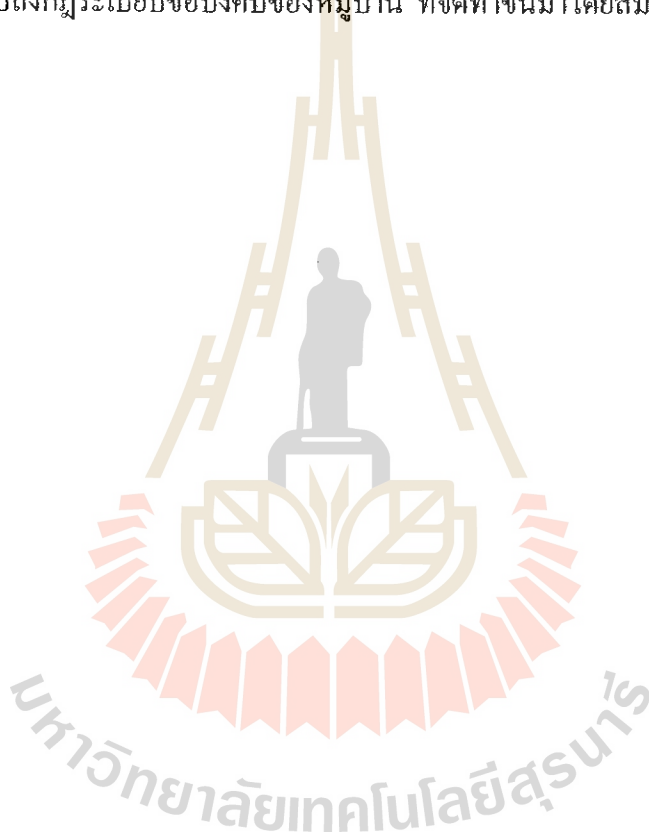
3.3 การนำไปใช้และการเผยแพร่

การเผยแพร่สามารถทำได้โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม ในส่วนที่ต้องการเผยแพร่ (บทเรียน ผลการดำเนินงาน ที่เป็นผลสำเร็จ) จัดจำหน่ายหรือเผยแพร่และนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการณรงค์เผยแพร่ต่อไป เพื่อให้การบริหารการจัดการกองทุนประสบความสำเร็จและลุล่วงไปด้วยดี

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผลโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้รู้ถึงปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ
- 3) ได้รู้ถึงประสิทธิภาพของการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) ชุมชนมีความสามารถในการจัดการกองทุน
- 5) ได้ทราบถึงภาวะเทียบข้อบังคับของหมู่บ้าน ที่จัดทำขึ้นมาโดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งส่งเสริมการออมเงินในหมู่บ้านนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง เสริมสร้างความสามารถในการจัดการระบบและบริหารการจัดการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้สามารถบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

- 2) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 4) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีระเบียบที่สำคัญดังนี้

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบนี้แบ่งออกเป็น 2 หมวด ได้แก่

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทพ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและมีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ จำนวนไม่เกิน 10 คน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวน อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ 3 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการ มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1 กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
  - 2 กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
  - 3 กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับ และประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
  - 4 ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
  - 5 ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
  - 6 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
  - 7 ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ก่อนทำการปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 6 การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเข้าประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- 4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
- 5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- 6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
- 7) พิจารณาเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ ในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- 8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- 8) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- 9) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- 10) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ข้อ 1 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของ ข้อที่ 1 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน
“คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

2.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบนี้แบ่งออกเป็น 9 หมวด ได้แก่

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1) จัดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้มาประชุมต้อง หัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ทั้งนี้หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้

2) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม โดยแต่ละกองทุนจะคัดเลือกกรรมการกองทุนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่ากัน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องเป็นบุคคลซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน

คุณสมบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่คิดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือ ไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกไล่ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

เมื่อดำเนินการคัดเลือกกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับบริหารกองทุน (กติกา) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองของตนเอง

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน ได้แก่ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร ในหมู่บ้าน ผลผลิตด้านต่างๆของประชากรในหมู่บ้าน ช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตของหมู่บ้าน รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน

2. การได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุม วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คุณสมบัติที่ครบถ้วนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประสิทธิภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คนและรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษา 6 คน

3. มีระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านซึ่งกำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน

4. ทนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนในรูปของการถือหุ้น เงินออมสัจจะรายเดือน ค่าธรรมเนียม

5. การขอรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล เมื่อได้จัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับเงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อได้มีการประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ เรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคอนตานาด

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคอนตานาด มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

ปัจจุบันบ้านคอนตานาด ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอขามทะเลสอ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 16 กิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2068 (ถนนโคกกรวด-โนนไทย)

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนให้กับสมาชิก

- เพื่อส่งเสริมการออกมทริพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ

3. แหล่งที่มาของกองทุน

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการเร่งด่วน ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็วด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดปัญหา ความยากจนและนำไปสู่การจ้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจาย โอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับการก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่

จากนั้นมากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงได้เกิดขึ้นตามนโยบาย โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชน แห่งละ 1 ล้านบาท ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครอบครัว (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน 4 ม.ค.45 :18)

4.คุณสมบัติของสมาชิก

จากระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด จะกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกดังนี้

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะร่วมในกิจกรรมของกองทุน

จะร่วมในกิจกรรมของกองทุน

3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 1,000 หุ้น
7. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย และไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน
8. ประพฤติคนในหลักของศาสนา
9. ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
10. อายุไม่น้อยกว่า 20 ปีบริบูรณ์
11. ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด
12. ถ้าสมาชิกลาออกหรือพ้นสภาพสมาชิกต้องการจะเข้าเป็นสมาชิกใหม่ต้องเว้นระยะห่าง

ไม่น้อยกว่า 2 ปี นับจากวันพ้นสภาพสมาชิก

5.การสมัคร

หลังจากมีคุณสมบัติครบตามข้างต้นแล้ว ผู้ที่มีความต้องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนจะต้องยื่นคำร้องขอสมัคร เป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1. สำเนาทะเบียนบ้าน
2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
3. ค่าสมัคร (ธรรมเนียมแรกเข้า 10 บาท)

- ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดข้างต้น สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

- เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติแล้วเห็นสมควรรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งให้บุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากสัจจะภายใน 15 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

6.การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- เสียชีวิต

- ลาออกและได้รับการอนุมัติแล้ว
- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน
- ผู้กู้ยืมนำเงิน ไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์ตามสัญญา

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้กู้ยืมเงินดังนี้

- 1) สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้ยืมเงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกิน 20,000 บาท ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวน 50,000 บาท ส่วนกรณีการอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น
- 3) ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอลทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขและรายการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารทราบ โดยเร็ว
- 4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 5) สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิก ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี
- 6) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
- 7) การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย

กรณีกองทุนหมู่บ้านดอนตนาต มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

- 1) ต้องเป็นสมาชิกของกองทุน
- 2) ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 5 หุ้น และส่งเงินฝากสัจจะทุกเดือน
- 3) สมาชิกผู้กู้ต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ

4) โครงการที่ขอผู้ต้องดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

5) สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินต่อคณะกรรมการเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- การพัฒนาอาชีพ
- กู้ฉุกเฉิน
- ลดรายจ่าย

6) สมาชิกกู้ได้รายละเอียด 20,000 บาท หรือไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้รายได้เกิน 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 50,000 บาท จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันและบุคคลค้ำประกัน

7.หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

4.1 รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล จำเนียรสุขหลายและคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมิน

แบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ) 2544:221-234] ดังนี้

แบบจำลองการประเมินของชีพฟ์โมเดลเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ การประเมินด้านต่างๆประกอบด้วย

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงและยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาอีกด้วย

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Context Evaluation) เป็นการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ เพื่อควบคุมการดำเนินงานของโครงการ และทำนายข้อบกพร่องเพื่อรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจและดูแลของความสำเร็จการนำเอาแบบจำลองชีพฟ์ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะคือ

1. จัดทำโครงการ ศึกษาว่ามีปัญหาอะไรที่จะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

4.2 รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล (สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักสภาสถาบันราชภัฏ
กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ,2545:89-91)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินซิฟฟ์ของสตัฟเฟิลบีม (Stafflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิล
บีมได้กำหนดขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- 1) กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีมยังได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนิน
โครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็น
ปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม
ของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้ง
เทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่อง
ของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการในช่วง
ต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผล
ผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ

7.การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการที่
มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ
เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่าง
ยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัด
การและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่
หมู่บ้าน และชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้น
เกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย

และการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ นำความรู้ความสามารถในการวางแผน จัดการ โครงการและประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังสามารถช่วยสร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตที่ว่างงานจำนวน 74,881 คน ให้มีงานทำ โดยเฉพาะบัณฑิตในชนบทท้องถิ่นนั้นๆ พร้อมทั้งช่วยในการยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับหมู่บ้านคอนตา-นาต หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (The Systems Theory) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินแบบ ชิพป์โมเดล (CIPP Model) โดยมีกรอบแนวคิดการประเมินดังนี้

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “ เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่” (ชุควิชาการประเมินเพื่อพัฒนา , 2545 , P. 89-92)

รูปแบบของการประเมิน โดยใช้หลักของเหตุผลต่างๆไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใดๆประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
2. ขั้นของการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ
3. ขั้นของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบจำลอง CIPP ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุมซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันที่ และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชิพป์ จึงเป็นที่นิยมใช้ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี

ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับ
 ข่าวนแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย
 สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง แบบจำลองซิปจะประเมินในด้านต่างๆดังนี้

การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ
 วางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อ
 กำหนดรูปแบบของโครงการ

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้
 เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูแลผลสำเร็จ
 ของโครงการ

การประเมินด้านต่างๆมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูป
 แบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการ
 กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความ
 ต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัย
 ปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มี
 ลักษณะเด่นๆที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนด
 ขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบ
 ถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำ
 ให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้อง
 กับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
 เหมาะสมของแผนงานต่างๆที่จัดขึ้น โดยข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ
 หรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆคือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้นคือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของ สิ้นค้าและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตรากำลัง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตรากำลังเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร ซึ่ง จะแตกต่างจากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะ กรณีนั้นๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

2. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- 2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- 3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่างๆที่เกิดขึ้น

3. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นในระหว่าง การปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่วไปของการประเมินผลผลิต จะรวมถึงต่อไปนี้เข้าด้วยกัน คือการดูว่าการ กำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำมาใช้ได้หรือไม่ เหนือในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำ กิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

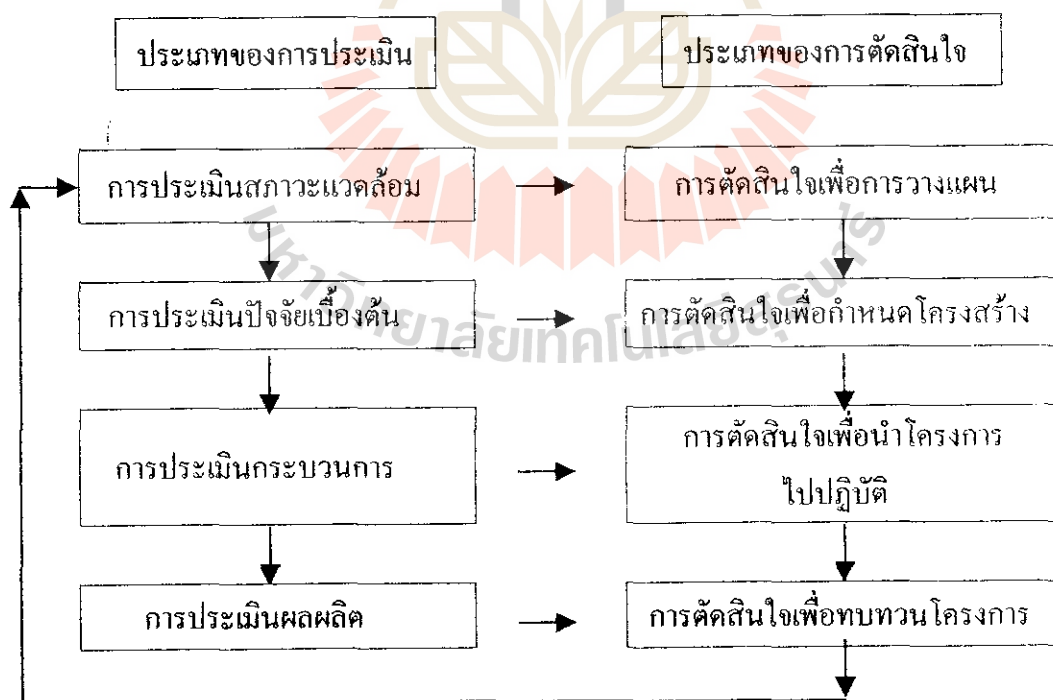
ทั้งการประเมินสถานะแวดล้อมและการประเมินผลผลิต จะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่าบรรลุเป้าหมายได้อย่างไรระบบ โดยที่การประเมินสถานะแวดล้อมจะพิจารณาแบบโดยรวม และการประเมินผลผลิต จะพิจารณาความพยายามเปลี่ยนแปลงในระบบ ดังนั้น การประเมินสถานะแวดล้อมจึงแสดงที่สิ่งจำเพาะในรูปที่การประเมินผลผลิตจะนำไปใช้ในภายหลัง (สิ่งที่แสดงอย่างเจาะจงนั้นจะเป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จขั้นสุดท้ายของการผลิต)

การประเมินปัจจัยและการประเมินผลผลิตสามารถที่จะแยกให้เห็นได้ง่ายสำหรับการประเมินปัจจัยจะเกิดขึ้นก่อนการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงการ และการประเมินผลผลิตจะเกิดขึ้นในระหว่างและหลังโครงการ ในขณะที่การประเมินสถานะแวดล้อมกำหนดสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินผลผลิต การประเมินปัจจัยก็แสดงสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินกระบวนการ การตัด

สนใจใช้การประเมินปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะสำหรับการวางแผนการประเมินผลผลิต ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการประเมินปัจจัยคือ การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่เลือก และแผนการประเมินผลผลิตซึ่งสามารถประยุกต์เข้าส่วนหนึ่งของระเบียบปฏิบัติได้

การประเมินผลผลิตจะค้นหาสิ่งที่มีอยู่ว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้วหรือกำลังจะบรรลุ แต่การประเมินกระบวนการจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่า ระเบียบการนั้นได้รับการกระทำ ไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ การประเมินทั้ง 2 ชนิด จะให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการควบคุมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติในกระบวนการ การประเมินกระบวนการทำให้สามารถที่จะลงความเห็นได้ว่าการนำระเบียบปฏิบัติไปทำจริงนั้น ตรงหรือไม่กับแบบที่วางไว้ และการประเมินผลผลิตช่วยให้ตกลงใจได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่ สารนิเทศทั้งสองชนิดร่วมกัน จะแสดงให้เห็นอย่างหนักแน่น ถึงสาเหตุได้มากกว่าอันใดอันหนึ่งโดยลำพัง ในการตัดสินใจว่าระเบียบปฏิบัตินั้นควรดำเนินต่อไป โดยมีกรณีแก้ไขหรือว่าจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด ถึงแม้จะเพิ่มหน้าที่ในการควบคุมโครงการเข้ามาด้วย การประเมินทั้งสองก็ยังคงอำนาจความสะดวกและช่วยอธิบายถึงผลที่จากโครงการ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525.)

รูปแบบการประเมินที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ ซิฟฟ์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่ง ประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

- 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้รู้)
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านคอนตานาขนาด หมู่ที่ 2 ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 14 คน
2.2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 100 คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 88 คน
2.2.2 สมาชิกสมทบ	จำนวน - คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้รับเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (จำนวนประชากรตั้งแต่ 18 ขึ้นไป)	จำนวน 245 คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน 5 คน
2.5 ข้าราชการเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 2 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านคอนตานา ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนกลุ่มตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบ

รายงานต่าง ๆ (บร.)

3) ประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ จำนวน 88 ราย ที่มี
วัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน อาจใช้ข้อมูลจาก บร. 11

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง
ของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล
และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ
และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้
การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C 1- ประวัติ ความเป็นมา หมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านเป็นอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้ว คืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ. ไດ (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร 1 ศึกษาจากเอกสาร
C 2- สภาวะ ภูมิศาสตร์ของ หมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน อาณาบริเวณเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์
C 3- สภาวะ เศรษฐกิจและ สังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน โรงเรียนในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัย ตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 1 สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4- โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ที่เป็นประโยชน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C5- ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่างๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก,ทุนของกลุ่ม,กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C6- โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ข้อมูลที่บันทึกไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C7- ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้าน 2. ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ชาวบ้าน 30 ครอบครัว)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C7-ความเข้ม แข็งของชุมชน (ต่อ)	7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/ เสวนากลุ่ม 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีความยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหา ของชุมชน		
ระดับบุคคล C8-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก /รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	
C9- สมาชิกใน ครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัวรับการมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	
C10- สภาพ การอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มี พักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	
C11- รายได้ ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อ รายจ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1- นโยบาย ระเบียบแนว ทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของสำนัก นายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุน หมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่ง ชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2- การประชา สัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชา สัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชา สัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชา สัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชา สัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสารประชา สัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3- คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. ศึกษารายการภาค ประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4- คณะ กรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. คุณสมบัติ 2. วิธีการได้มา 3. การพ้นจากตำแหน่ง 4. ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ ขร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I12- สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุคืบใน การประกอบ อาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบ อาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบ อาชีพ 3. วัสดุคืบในการประกอบ อาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13- ความรู้ และทักษะใน การประกอบ อาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14- จำนวน แรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1- การจัด ทำระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน
PC2- การจัด ทำเอกสารขอ เงินทะเบียน	1. กระบวนการในการจัด เอกสารขอเงินทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. การสัมภาษณ์

ตารางที่ 3 (ต่อ)			
PC3- ระบบ บัญชีกองทุน PC4- กิจกรรม เกี่ยวสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน PC4.1- การรับสมัคร	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 1. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 2. ความเป็นปัจจุบัน 3. ผู้จัดทำ 4. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 1. ช่วงเวลาในการรับสมัคร และเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน 5. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.. 4 2. สัมภาษณ์จาก คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน
PC5.2- การคัดเลือกผู้กู้ PC5.3- การ โอนเงินให้ผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก และเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค 1. ขั้นตอนในการ โอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้ 3. หลักฐานการ โอนเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

<p>ตารางที่ 3 ต่อ</p> <p>PC5.4- การรับชำระหนี้</p> <p>PC6- การส่งเสริมการใช้เงินกู้</p> <p>PC6.1- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2- การช่วยหาคลาด</p>	<p>1.ขั้นตอนในการรับชำระหนี้</p> <p>2.ปัญหาอุปสรรค</p> <p>1. ผู้แนะนำ</p> <p>2. ประเด็นในการแนะนำ</p> <p>3. วิธีการแนะนำ</p> <p>4. จำนวนครั้งในการแนะนำ</p> <p>1. ผู้ที่ช่วยหาคลาด</p> <p>2. วิธีการในการส่งเสริมการคลาด</p> <p>3. ปัญหาอุปสรรค</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. เอกสารในการส่งเงินคืน</p> <p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</p> <p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p> <p>1. สัมภาษณ์</p> <p>1. สัมภาษณ์</p>
<p>PC7- การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้</p> <p>PC8- การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน</p> <p>PC9- การจัดสรรผลประโยชน์</p>	<p>1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ</p> <p>2. วิธีการตรวจสอบ</p> <p>3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ</p> <p>4. ปัญหาอุปสรรค</p> <p>1. ประเภทรายงานที่จัดทำ</p> <p>2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่</p> <p>3. ปัญหาอุปสรรค</p> <p>1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</p> <p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกและชาวบ้าน</p> <p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. ระเบียบกองทุน</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p> <p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. สังเกต</p> <p>3. ศึกษาจากเอกสาร</p> <p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. ศึกษาจากเอกสาร</p>

<p>ตารางที่ 3 ต่อ</p> <p>PC10- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน</p> <p>ระดับรายบุคคล</p> <p>PC11- การใช้จ่ายเงินกู้</p> <p>PC12- การหาความรู้เพิ่มเติม</p>	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทเครือข่าย วิธีการสร้างเครือข่าย ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย ปัญหาอุปสรรค <ol style="list-style-type: none"> รายละเอียดของการใช้จ่าย <ol style="list-style-type: none"> วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บัณฑิตกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน <ol style="list-style-type: none"> สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ บัญชีการใช้จ่าย <ol style="list-style-type: none"> สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม <ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 ศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์เพิ่มเติม <ol style="list-style-type: none"> สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6
<p>PC13- การหาตลาด</p>	<ol style="list-style-type: none"> วิธีการหาตลาด ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ บัญชีการใช้จ่าย 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>ระดับหมู่บ้าน</p> <p>PDI- จำนวนสมาชิกกองทุน</p>	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น / ลดลง เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น / ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 สัมภาษณ์เพิ่มเติม ศึกษาจากเอกสาร

<p>ตารางที่ 4 ต่อ</p> <p>PD2- จำนวนผู้ ได้เงินกู้</p> <p>PD3- ยอดเงิน ที่ให้กู้</p> <p>PD4- จำนวนผู้ ชำระคืนตาม กำหนด</p>	<p>1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติเงินกู้</p> <p>2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ให้กู้แต่ละครั้ง</p> <p>3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด</p> <p>4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5</p> <p>1. ยอดเงินที่ให้กู้มีผู้มาขอและ ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง</p> <p>2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด</p> <p>3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5</p> <p>1. จำนวนผู้ชำระคืนตาม กำหนด (31 พ.ค. 45)</p> <p>2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระคืนตาม กำหนด (31 พ.ค. 45)และ เหตุผล</p>	<p>1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. บัญชีคุมลูกหนี้</p> <p>1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. บัญชีคุมลูกหนี้</p> <p>1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. บัญชีคุมลูกหนี้</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4</p> <p>2. ศึกษาจากเอกสาร</p> <p>1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4</p> <p>2. ศึกษาจากเอกสาร</p> <p>1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p> <p>3. ศึกษาจากเอกสาร</p>
<p>PD5- ยอดเงิน ที่มีการชำระ คืน</p>	<p>1. ยอดเงินที่ชำระคืนนับถึง 31 พ.ค. 2545 จำแนกเป็นเงิน ต้น ดอกเบี้ย , ค่าปรับ</p>	<p>1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. ศึกษาจากเอกสาร</p>
<p>PD6- กองทุน สะสม</p>	<p>1. ยอดเงินกองทุนสะสม</p> <p>2. การใช้ประโยชน์จากกองทุน สะสม</p>	<p>1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. ศึกษาจากเอกสาร</p>

<p>ตารางที่ 4 ต่อ</p> <p>PD7- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
<p>PD8- ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิง บวก / ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิง บวก / ลบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
<p>PD9- เกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้(หลังจากทำ PD10)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัณฑิตกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน (ตัวเอง)
<p>PD10- การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตัวเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสิทธิภาพ / การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสิทธิภาพ / การเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 10
<p>PD11- ความเข้มแข็งชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และ บร.7 2. สังเกต

<p>ตารางที่ 4 ต่อ</p> <p>ระดับรายบุคคล</p> <p>PD12- ผลตามวัตถุประสงค์ของการคู่</p> <p>PD12.1- ผลโดยตรง</p> <p>PD12.2- ผลทางอ้อม</p>	<p>8. การรวมกลุ่ม</p> <p>9. การประชุม / เสวนา สม่ำเสมอ</p> <p>10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส</p> <p>11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม</p> <p>12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหา ชุมชน</p> <p>13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของหมู่บ้าน</p> <p>1. ผลการใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ</p> <p>1. การยอมรับจากชุมชน</p>	<p>1. สมาชิกกองทุน</p> <p>2. คณะกรรมการ</p> <p>1. สมาชิกกองทุน และชาวบ้าน</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. สังเกต</p> <p>1. จัดเวทีตามแบบ บร.10</p>
---	--	---	---

ที่มา น.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านดอนตานาค หมู่ 2 ตำบลหนองสรวง อำเภอนามนทะเลสาบ จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 6 ประการ ตามที่เคยนำเสนอไว้และการประเมินโดยใช้รูปแบบ Cipp ซึ่งมีตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลตามแบบการประเมินสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์การประเมิน จะเห็นว่าการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	องค์ประกอบของการประเมิน			
	C	I	P	P
1.เพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวก-ลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	C1-C8	I1-I4 I8-I14	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
2.เพื่อประชาชนในท้องถิ่น มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	C8	I2-I5	PC10-PC11	PD8-PD12
3.เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศและการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการรวมกลุ่มประกอบอาชีพในหมู่บ้าน		I2,I4,I5,I9	PC1-PC4 PC10-PC11	PD2-PD6 PD8-PD12
4.เพื่อชุมชนมีความสามารถในการจัดการกองทุน		I4	PC1-PC9	
5.เพื่อให้ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง	C8			PD11
6.เพื่อทราบถึงกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้านที่จัดทำขึ้นมา โดยสมาชิกของหมู่บ้าน		I1,I4,I5	PC1-PC20 PC3-PC3	PD3-PD5 PD8-PD9

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

หลังจากการ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมิน แบบ ชิพพ์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 คน ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ จากวิกฤตเศรษฐกิจในอดีตส่งผลกระทบต่อมาจนกระทั่งปัจจุบันธุรกิจทุกระดับยังคงได้รับผลกระทบนั้นอยู่ ส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องออกนโยบายกระตุ้นด้านเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วนแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น โดยต้องเริ่มจากระดับล่างของประเทศ นั่นคือเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตนเองและมีความเข้มแข็งในชุมชนเพิ่มขึ้น จึงได้อนุมัติโครงการกองทุนเงินล้านให้กับหมู่บ้านต่าง ๆ ในประเทศทั้งหมด 74,881 หมู่บ้าน โดยมีความเชื่อว่าถ้าฐานรากของประเทศมั่นคงแล้วเศรษฐกิจมหภาคระดับประเทศก็จะแข็งแรงไปด้วย

Drenowski(1977) อ้างในอัญชญา ณ ระนอง (2541,54) ได้นิยามความยากจน คือภาวะผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อหัวของประเทศ จากโอกาสหรือมีโอกาสน้อยในการได้รับการกระจายรายได้จากภาครัฐ ซึ่งภาวความยากจนจะเปลี่ยนแปลงตามขนาดของครัวเรือน วิทยากร เชียงกุล 2544 ในมติชนหน้า 6 ได้กล่าวถึงสาเหตุความยากจนของคนไทย เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการพึ่งเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง เข้าสู่ระบบทุนนิยมคือ ผลิตเพื่อขาย ทำให้เกษตรกรต้องมีการเพิ่มทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตและสินค้าในการบริการต่าง ๆ ในขณะที่ต้นทุนทางสังคมก็มีอยู่อย่างจำกัด มีการทำลายป่าสภาพแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการผลิตและขณะเดียวกันก็ขาดกลไกการค้า การตลาด ทำให้เสียเปรียบกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดี พ่อค้า นายทุน รวมทั้งปัจจัยทางอ้อม เช่นระบบการผูกขาดทางการเมือง ก่อให้เกิดความมั่นคงในคนกลุ่มน้อยคนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้เท่าเทียม จึงมาซึ่งความยากจน

สาเหตุสำคัญของความยากจน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539: 94-99) ได้สรุปสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความยากจนของครัวเรือนแก่เกษตรกร ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินนั้นคือครัวเรือนที่มีที่ดินขนาดใหญ่ย่อมจะมีกลุ่มคนที่อยู่ในภาวะยากจนน้อยกว่าผู้ที่มีที่ดินขนาดเล็ก โดยเฉพาะภาคตะวันออก

ออกเฉียงเหนือ พบว่าครัวเรือนที่มีที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ จะตกอยู่ในภาวะความยากจนร้อยละ 33.3 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 30.2 ประการต่อมา พบว่าครัวที่ประกอบกิจการการเกษตรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ จะทำให้ระบบการผลิตสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นกว่า เกษตรกรที่ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และการสุดท้ายคือ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โอกาสได้รับการพัฒนาฝึกอบรม นั่นคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีส่วนช่วยเสริม การเพิ่มทักษะ การเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ซึ่งพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าภาคบังคับจะเป็นกลุ่มที่มีภาวะความยากจนมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มเกษตรกรที่มีอาชีพออกไปหารับจ้างภาคเกษตร

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วิสาหกิจ คือขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ได้รับกล่าวถึงจากทุก ๆ ฝ่ายว่าจะเป็นกลไกการผลิตฟื้นฟูเศรษฐกิจ และความเหมาะสม มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ เพราะวิสาหกิจขนาดใหญ่สามารถช่วยรองรับแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม เมื่อหมดฤดูกาลเพาะปลูก นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งรองรับแรงงานใหม่ อันเป็นการป้องกันการอพยพของแรงงานเข้าไปหางานทำในเขตกรุงเทพและปริมณฑล การพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคต่อไปจะเห็นได้ว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium – Sized Enterprises) เป็นขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของประเทศและยังเป็นส่วนสำคัญที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติได้

ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างมีนโยบายปล่อยเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการไหลเวียนของเงินสูงขึ้น โดยปล่อยเงินเข้าสู่ระบบด้วยวิธีออก โครงการเงินเชื่อต่าง ๆ เชิญชวนให้นักลงทุนหรือผู้ประกอบการรายใหม่สร้างธุรกิจให้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือโครงการ (SMEs) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการให้ความรู้ อบรม สัมมนา และสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่ายโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งส่วนใหญ่การอบรมโครงการ SME จะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการพัฒนาอาชีพเพื่อให้เกิดความรู้ และทักษะในการประกอบธุรกิจและสอนการเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติเงินกู้จากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือด้านนี้

แนวคิดธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง

(Small and Medium Enterprises) หรือ SMEs

กองประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (2542:57-87) ได้สรุป SMEs พื้นฐานเศรษฐกิจไทยไว้ดังนี้ SMEs หมายถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครอบคลุมธุรกิจทั้งภาคการผลิต

การค้าและบริการซึ่งโครงสร้างสำคัญอยู่ในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ SMEs แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ผลิตสินค้า บริการ ค้าส่ง และค้าปลีก การใช้สินทรัพย์ถาวรที่มี SMEs แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ผลิตสินค้า บริการ ค้าส่ง และค้าปลีก การใช้สินทรัพย์ถาวรที่มี ขนาดสินทรัพย์ระหว่าง 30-50 ล้านบาท ส่วนวิสาหกิจขนาดกลางจะมีสินทรัพย์ระหว่าง 60-120 ล้านบาท

ศากุน บุญอิต (2543:31) ได้กล่าวถึง SMEs คือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของประเทศ เพราะจะสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติได้ ซึ่งแผนแม่บทและพระราชบัญญัติเพื่อการส่งเสริมและขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เจริญเติบโตในอนาคตในทำนองเดียวกัน Wiele และ Brown (1998) อ้างถึงในศากุน บุญอิต (2543:32) ได้แสดงเหตุผลที่ต้องมี SMEs คือ ประการแรก องค์ขนาดใหญ่จะไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพได้ปราศจากการบริหารคุณภาพที่ดีของผู้ส่งมอบสินค้า เพราะ SMEs จะเป็นผู้จัดส่งวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนเข้าสู่ระบบการผลิตให้กับองค์กรขนาดใหญ่ ประการที่สอง SMEs ต้องพยายามพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการเพื่อสามารถแข่งขันได้มากยิ่งขึ้น

สงวน ช้างฉัตร (2542:1-2) ได้อ้างถึงรายงานของธนาคารกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่ง SMEs ประกอบด้วยกิจการการผลิต การค้าและธุรกิจบริการรวมทั้งสิ้น 311,518 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.00 ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศไทย และ SMEs ที่มีมากที่สุด คือ ประเภทการค้า เช่น ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร และโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 43.00 (134,171 ราย) รองลงมาคือการผลิตร้อยละ 28.90 (90,122 ราย) และการบริการร้อยละ 28.70 (80,225 ราย) ตามลำดับ

หลังจากเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของ SMEs และได้กำหนดนโยบายสนับสนุน SMEs ดังนี้

ปรับโครงสร้างแผนอุตสาหกรรมและจัดกลุ่ม (Cluster) ของธุรกิจเป็นระบบและให้ SMEs ขยายตัวเพิ่มขึ้นจัดทำแผนแม่บท SMEs สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ยก ระดับความสามารถทางเทคโนโลยีและการจัดการพัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรมนุษย์สร้าง และขยายโอกาสทางการตลาด ปรับสภาพแวดล้อมธุรกิจการพัฒนา SMEs รายย่อยและชุมชน และเชื่อมโยงกลุ่มวิสาหกิจครบวงจรจัดตั้งสถาบันพัฒนา SMEs มีการจัดฝึกอบรมพัฒนาระดับทักษะฝีมือแรงงาน ยก ระดับมาตรฐานสินค้า สนับสนุนศูนย์อุตสาหกรรมระดับจังหวัด และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนกับภาครัฐ และตั้งคณะกรรมการส่งเสริม SMEs โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนอุตสาหกรรมที่ชุมชนเป็นเจ้าของและรับผิดชอบบริหารจัดการด้วยตนเอง (กองประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน, 2542:58-59) พิทักษ์สิทธิ์ ฉายะภูติ (2544:5-6) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของสถาบัน SMEs

ในประเทศซึ่งจัดตั้งโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบัน
เครือข่ายฯ 7 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย
บูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ ศิลปิน ศรีจันทร์เพชร (2543; 23) ได้เน้นให้เห็นว่า SMEs จะดำเนินไปได้
ด้วยดี คือควบคุมทางบัญชีเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการจัดองค์กร การปฏิบัติงาน และการจด
บันทึกทางการเงินบัญชีเพื่อให้ทุกฝ่ายได้มั่นใจว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้รับอนุมัติจากผู้บริหารแล้ว การ
เปลี่ยนแปลงโยกย้ายทรัพย์สินได้รับอนุมัติแล้ว เป็นต้น

สรุปการพัฒนา SMEs ให้เกิดความยั่งยืนต้องทำควบคู่กันไปทั้งภาคเอกชน คือตัวผู้ประกอบการ
SMEs เองซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะผลักดันเปลี่ยนแปลงธุรกิจให้อยู่รอดและยั่งยืนและสร้าง
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำธุรกิจของ SMEs ซึ่งจะต้องใช้เวลาดำเนินการพอสมควร ดัง
นั้น SMEs จึงควรตระหนักและไม่ควรชักช้าที่จะริเริ่มพัฒนาตนเองและมีกิจการเพื่อรับรองต่อการ
เปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจต่อไป

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ (2544; 135-137) ได้สรุปถึงภาวะการขาดดุล
การค้าของประเทศ ว่าเกิดจากความผิดพลาดของแนวทางการพัฒนาประเทศ ได้ปรากฏผลเลวร้ายที่
ยากแก่การแก้ไข นั่นคือ โครงสร้างอุตสาหกรรมไทย เป็นโครงสร้างของการพึ่งพาการนำเข้า ยิ่ง
ผลิตมากยิ่งต้องนำเข้ามาก กล่าวคือ นำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบแปรรูป และเทคโนโลยีการช่างล่างนี้
จึงให้เห็นมูลค่าการนำเข้าเครื่องจักรและสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรมนั้นมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 80%
ของมูลค่าการนำเข้าของไทย

1.1.3 ภาวะการขาดดุลของประเทศในปัจจุบัน

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวและอุปสงค์ที่ลดลงมากทำให้การส่ง
ออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะสินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ลดลงต่อเนื่อง ด้านมูลค่าการนำเข้าลด
ลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 15.1 ตามภาวะการส่งออกและอุปสงค์ในประเทศค่อนข้างอ่อน
ตัว ดุลการค้าเกินดุล 275 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และเมื่อรวมกับดุลการบริการและบริจาคมที่ได้รับผล
กระทบจากเหตุการณ์วินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งยังคงเกินดุล 256 ล้านดอลลาร์
สหรัฐ. ส่วนหนึ่งเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงไม่มากนัก ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกิน
ดุล 531 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ ขาดลดลงจากเดือนก่อนมาก แม้ว่าภาคเอกชน
โดยเฉพาะภาคธนาคารจะยังคงชำระเงินกู้ที่ครบกำหนดอย่างต่อเนื่องรวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย
ชำระคืนเงินกู้ธนาคารกลางประเทศอื่น 150 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. แต่เนื่องจากในเดือนนี้ภาคทาง
การมีการนำเข้าเงินกู้ในจำนวนใกล้เคียงกับเงินทุนไหลออกสุทธิลดลง มาก ดุลการค้าชำระเงิน เกิน

มูลค่า 4.8 ล้านดอลลาร์ ทรอ. เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ เดือนตุลาคม 2544 อยู่ ณ ระดับ 33.1 พันล้านดอลลาร์ ทรอ. หรือเทียบเท่ากับการนำเข้าประมาณ 6.4 เดือนโดยมียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจำนวน 2 พันล้านดอลลาร์ ทรอ.

ภาครัฐบาลขาดดุลเงินสด 22.6 พันล้านบาท โดยรายได้รัฐบาลเท่ากับ 60.1 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6 จากระยะเดียวกันปีก่อนรายได้ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ภาษีสรรพสามิต และภาษีธุรกิจเฉพาะด้านรายจ่าย

รัฐบาลได้เบิกจ่ายได้ 82.1 พันล้านบาท ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย รายจ่ายที่สำคัญ ได้แก่ รายจ่ายเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและรายจ่ายเป็นเงินสำรองให้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จำนวน 12.5 และ 2.5 พันล้านบาทตามลำดับ

1.1.4 ความเดือดร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน

จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ธุรกิจประสบปัญหาการขาดทุน ดังนั้นจึงเกิดการกู้หนี้ยืมสินเพื่อหาทางให้ธุรกิจอยู่รอดและมีเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยไม่สนใจต่ออัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น ซึ่งจะเป็ผลร้ายต่อธุรกิจตนเองภายหลัง และจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของลูกหนี้ในการเซ็นสัญญากู้เงินนายนทุนนอกระบบ ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนและเป็นหนี้จนไม่สามารถชำระคืนได้หมด ซึ่งรัฐบาลได้หาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ โดยการปล่อยเงินกู้โครงการต่าง ๆ ดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาผ่อนนาน และบางครั้งต้องยอมให้เกิดหนี้สูญ เพื่อช่วยเหลือประชากรในระดับท้องถิ่นที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้และหนึ่งในนั้นก็คือโครงการกองทุนเงินล้าน โดยมีคณะกรรมการกองทุนเกิดจากการเลือกตั้งสมาชิกในหมู่บ้านเองเพื่อให้เงินไปถึงหน่วยย่อยและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด

1.1.5 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

กระแสวัฒนธรรมของตะวันตกและตะวันออกได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในชีวิตปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยมาจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ นิตยสาร ละคร ฯลฯ ซึ่งวัยรุ่นจะเป็นกลุ่มที่รับวัฒนธรรมต่างชาติมากที่สุด โดยเห็นว่าเป็นรสนิยมที่โก้หรูและทันสมัย และส่วนใหญ่จะคิดว่าสินค้าที่มาจากต่างประเทศมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทันสมัยกว่าสินค้าในประเทศ ซึ่งในความเป็นจริงสินค้าไทยมีคุณภาพทัดเทียมและได้มาตรฐานเหมือนสินค้าต่างชาติ แต่ถูกทะเลาะและไม่มีใครสนใจทำให้ภูมิปัญญาไทยดี ๆ ได้หายสาบสูญไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจของชาติปริมาณการนำเข้าของสินค้าต่างชาติเข้าประเทศมากขึ้นจนเกิดการขาดดุลการค้าซึ่งทำให้ประเทศไทยอ่อนแอด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้หันมาณรงค์การใช้สินค้าไทยมากขึ้น อุดหนุนธุรกิจของคนไทยเพื่อให้เงินไหลเวียนในประเทศมากขึ้นและเกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยให้เศรษฐกิจของชาติปรับระดับดีขึ้น และฟื้นฟูภูมิปัญญาไทยโดยออกโครงการต่าง ๆ เพื่อ

พัฒนาและสนับสนุนให้เปลี่ยนทัศนคติใหม่สำหรับสินค้าไทย และกระตุ้นให้ประชาชนรู้สึกภูมิใจที่เป็นคนไทย

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านคอนตานาด

นับถอยหลังไปประมาณ 150 ปีมาแล้วบริเวณที่เป็นที่ตั้งหมู่บ้านคอนตานาด หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 30280 นั้นเป็นป่าเป็นคอนไม่มีผู้คนอาศัยอยู่จากการที่ในหมู่บ้านหนองสรวงนั้นก็เริ่มที่จะมีประชากรมากขึ้นทำให้ตาดานาดเข้ามาตั้งรกรากอยู่ก่อนเพราะเป็นการนอนเฝ้าพืชผักและสัตว์เลี้ยงไว้นั่นเองทำให้มีชาวบ้านคนต่อ ๆ มา เริ่มทยอยกันออกมาสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยกันมากกว่าก่อนจึงเกิดเป็นหมู่บ้านขึ้นมาอีกหมู่บ้านหนึ่ง โดยที่ชาวบ้านนั้นได้ตั้งตามชื่อคนที่มาตั้งรกรากคนแรกก็คือตาดานาดดังนั้นจึงใช้ชื่อว่าหมู่บ้านคอนตานาดมานับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การตั้งถิ่นฐาน

1. เริ่มก่อตั้งประมาณรัชกาลที่ 1-3 หรือประมาณ 200 ปีมาแล้ว
2. คนกลุ่มแรกที่เริ่มตั้งหมู่บ้าน คือ ตาดานาด ที่มีพื้นเพเดิมบริเวณหัวรถไฟ และข้าทาสที่ได้ต้อนวัวมาเลี้ยง เหตุที่อพยพมาจากหัวรถไฟเพราะ บริเวณหนองใหญ่มีลักษณะทำเลที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ มีป่ากินตลอดปี ไม่อดอยาก

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านคอนตานาดเป็นพื้นที่ดอน สภาพดินเป็น ดินเค็ม และดินทรายมีการระบายน้ำดี ไม่อุ้มน้ำ อาชีพหลักคือ การปลูกมันสำปะหลัง และมีการ ทำนาไว้เพื่อบริโภคและแบ่งขายบางส่วน แหล่งน้ำที่ใช้สำหรับการเกษตร คือ อ่างเก็บน้ำหนองบ้านน้อย และอ่างเก็บน้ำหนองบัวใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับเลี้ยงวัว ควาย และการเพาะปลูก

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านคอนตานาดคือ เดิมถนนใน หมู่บ้านจะเป็นทางเดินเท้า และทางเกวียน ต่อมาเริ่มมีการสร้างเป็นถนนลูกรัง และในปัจจุบันถนนสายหลักในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต ส่วนถนนที่ใช้เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและอำเภอ ขามทะเลสอใช้ถนนหลวงจังหวัดหมายเลข 2068 สายโคกกรวด - โนนไทย ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางโดยประมาณ 30 นาที การประปาประจำหมู่บ้าน สร้างเมื่อ พ.ศ.2537 เพื่อให้บริการแก่ชาวบ้านตำบลหนองสรวง มีไฟฟ้าเข้าสู่ตำบลหนองสรวงตั้งแต่ พ.ศ.2510

ทำเลที่ตั้ง

บ้านคอนตานาด ตั้งอยู่ในหมู่ 2 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอขามทะเลสอ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ

ประมาณ 16 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2068 ถนน
โลกกรวด - โนนไทย

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ บ้านด่านใน (อำเภอด่านขุนทด)
ทิศใต้	ติดกับ หมู่ที่ 5 บ้านหนองสรวงพัฒนา ต.หนองสรวง
ทิศตะวันออก	ติดกับ หมู่ที่ 1 บ้านหนองสรวง ต.หนองสรวง
ทิศตะวันตก	ติดกับ หนองบัวใหญ่

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันในหมู่บ้านคอนดานาคนี้ไม่มีป่าไม้และพื้นที่สาธารณะเพราะมีการถากถาง ทำเป็น
เรียกสวนไร่นาและที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนประชากรของหมู่บ้าน ทำให้มีการขยายพื้นที่
ที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็นผลให้ป่าไม้ถูกทำลายเป็นจำนวนมาก

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

หนองน้ำที่เคยมีในอดีตยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน แต่ได้มีการขยายและขุดแต่งหนองน้ำ
ใหม่ ให้เก็บกักน้ำให้ได้มากยิ่งขึ้นและเพียงพอกับความต้องการของชาวบ้านที่มีการขยายตัวอย่าง
รวดเร็ว และต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคเป็นจำนวนมาก หนองน้ำที่มีอยู่ในบ้านหนองสรวงพัฒนา
คือ

1. หนองบัวใหญ่ เนื้อที่ 119 ไร่ 25 ตารางวา
2. หนองบัวน้อย เนื้อที่ 36 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา

ระบบสาธารณูปโภค

มีการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค คือ

ถนน เริ่มแรกของหมู่บ้านคอนดานาคนั้นเป็นถนนลูกรังเป็นดินแดง ๆ ตั้งแต่ก่อนพ.ศ. 2526
ซึ่งเป็นระยะทางยาว 550 เมตร และต่อมาจึงได้สร้างถนนคอนกรีตเมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นระยะทาง
ยาว 500 เมตร

ไฟฟ้า เดิมหมู่บ้านคอนดานาคไม่มีไฟฟ้าใช้และอาศัยแสงสว่างจากตะเกียงเจ้าพายุโดยการ
เติมน้ำมันก๊าดต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2518 ก็มีเสาไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้านและเริ่มมีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่นั้นเป็นต้น
มา

ประปา หมู่บ้านเข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2542 พร้อมถนนคอนกรีตโดยใช้น้ำจากอ่างหนองสรวง

1.2.3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้าน

การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ในหมู่บ้านคอนตาคามักนิยมปลูกมันสำปะหลังประมาณร้อยละ 90 % ของครัวเรือน ซึ่งมันสำปะหลังนี้ใช้เวลาในการปลูก 1 ปี จึงจะสามารถขุดมันไปขายได้ ซึ่งถ้าปีไหนราคามันตกต่ำก็จะทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านคอนตาคาฝืด แต่ปีไหนราคามันดี หมู่บ้านคอนตาคาก็มีเงินเฟื่อ โดยตั้งแต่ต้นปี 2544 เป็นต้นมาราคามันสำปะหลังดี ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ขึ้น (ในบางครัวเรือน) และชาวคอนตาคาจะไม่ทำมันสำปะหลังอย่างเดียว บางคนก็ทำการค้าขาย (ขายของชำ ,ขายกับข้าวรถเร่) บ้างก็เลี้ยงไก่ และทำนา ฯลฯ

ทำให้ชาวคอนตาคามีรายได้หลายทาง ซึ่งก็ทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านมีสภาพดีพอใช้ได้

โรงเรียนและการศึกษา

ภายในชุมชนมีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านหนองสรวง ถือได้ว่าเป็นโรงเรียนแห่งเดียวในตำบลซึ่งเปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเริ่มแรกนั้นเป็นเพียงโรงเรียนประถมและได้เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปี พ.ศ. 2533 โดยทั้งโรงเรียนมีครูทั้งหมด 29 คน จากผลการสำรวจครูโรงเรียนบ้านหนองสรวง จบปริญญาตรี 27 คน และต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน มีเด็กนักเรียนตั้งแต่อนุบาล 1 – ม.3 จำนวน 579 คน

- และมีศูนย์เลี้ยงเด็กเล็ก (เด็กก่อนวัยเรียน) 1 ที่อยู่ข้างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีครูพี่เลี้ยงอยู่ 2 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.6 และที่ศูนย์เลี้ยงเด็กเล็กนี้มีเด็กอยู่ประมาณ 50 คน

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมของชาวบ้านคอนตาคา ไม่แตกต่างจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลเดียวกันมากนัก ในชุมชนมีวัดอยู่ 1 แห่ง ชื่อวัดบ้านหนองสรวง ภาษาพื้นบ้านของชาวคอนตาคาคือ ภาษาโคราช ซึ่งชาวบ้านมีประเพณีที่สำคัญส่วนใหญ่ก็เป็นประเพณีสำคัญทางศาสนาตามปฏิทินในแต่ละปี เช่น วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา นอกจากนั้นก็เป็นวัฒนธรรมประเพณีทั่วไปเช่น การขึ้นบ้านใหม่ บวชนาค แต่งงาน งานศพ และในด้านความเชื่อต่าง ๆ มีพิธีการเข้าทรงในเดือน 6 เพื่อเลี้ยงดาปู่และให้ดาปู่เลี้ยงทายพยากรณ์เกี่ยวกับฝนฟ้า และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้าน

1.2.5 ข้อมูลด้านต่าง ๆ

ผู้นำ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชนบทในทัศนะของผู้นำท้องถิ่นผู้นำท้องถิ่นมีทัศนะว่า ลักษณะของผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาชนบทที่สำคัญมากที่สุดคือ จะต้องเป็นผู้ที่รวมพลังทางความคิด พลังน้ำใจ พลังกาย ให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่ายในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยเฉพาะพระสงฆ์ ครู ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้นำที่เป็นทางการซึ่งได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่มี

บทบาทและหน้าที่โดยตรง สำหรับครูเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นที่ศรัทธาของประชาชน ส่วนพระภิกษุสงฆ์มีความเป็นผู้ทรงศีล ประชาชนมีศรัทธาสูงมากจึงเป็นแกนสำคัญในการนำพัฒนาชนบทรวมทั้งชาวบ้านซึ่งเป็นกำลังสำคัญทั้งกำลังแรงงาน ความคิด เวลา ความรู้ ความชำนาญ และการบริจาคทรัพย์ในโอกาสอันเหมาะสม ดังนั้นถ้าผู้นำสามารถประสานความคิด ประสานใจ และร่วมปฏิบัติการพัฒนาหมู่บ้าน โดยคณะบุคคลที่กล่าวมาแล้วงานพัฒนาย่อมประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน บุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ผู้ใหญ่บ้าน ครู พระภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้นำที่มีความสำคัญในหมู่บ้านในการนำพัฒนาชนบท

ผู้นำท้องถิ่นมีความต้องการไปเยี่ยมชมสถานที่ที่มีประโยชน์มากที่สุด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับหมู่บ้านพัฒนาที่มีชื่อเสียงหลายแห่งมักจะเริ่มต้นด้วยการ ไปเยี่ยมชมหมู่บ้านพัฒนาอื่นก่อนแล้วก็นำสิ่งที่ได้เห็นมาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และเนื่องจากความคิดที่ว่าหมู่บ้านอื่นทำได้ หมู่บ้านเราก็ทำได้เช่นเดียวกันทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2.ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

บ้านคอนตานาดหมู่ที่ 2 ได้รับเงินกองทุนหนึ่งล้านบาท เมื่อวันที่ 1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2544และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้นำเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทนี้ไปฝากธนาคารออมสิน สาขาด่านขุนทด โดยฝากเป็นบัญชีออมทรัพย์ ใช้ชื่อบัญชีว่า กองทุนหมู่บ้านคอนตานาด หมู่ 2 บัญชีเลขที่ 021-1-02892-7

ซึ่งเงินกองทุนหมู่บ้านนี้ ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการแล้วเช่น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	เพื่อพัฒนาอาชีพ
1	นางรัตน์ โชสูงเนิน	6,000	เกษตรกรรม
2	นางวรรณภา ภูมิโคกรักษ์	10,000	เกษตรกรรม
3	นายพั้ว แนมขุนทด	8,000	เกษตรกรรม
4	นายเสมื่อน อินทร์ประโคน	12,000	เกษตรกรรม
5	นายชาติ คงสันเทียะ	5,000	เกษตรกรรม
6	นายสงวน แซ่พันดุง	10,000	เกษตรกรรม
7	นางพยอม เจริญขุนทด	20,000	เกษตรกรรม
8	นางสุกัญญา เอื้อสันเทียะ	10,000	เกษตรกรรม
9	นายกุล แนมขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
10	นางบัวลอย ช่อสูงเนิน	8,000	เกษตรกรรม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	เพื่อพัฒนาอาชีพ
11	นายแผน ภูมิโคกรักษ์	15,000	เกษตรกรรม
12	นายสุนทร เตียนขุนทด	10,000	แปรรูปอาหาร
13	นายละออ แนมขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
14	นางกาหลง พัตราภรณ์	10,000	เกษตรกรรม
15	นางหวน อินทร์สูงเนิน	10,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
16	นางเทวี แนมขุนทด	15,000	เกษตรกรรม
17	นางสิน แนมขุนทด	8,000	เกษตรกรรม
18	นางแป้น โนมขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
19	นางแยม ครัมสันเทียะ	7,000	เกษตรกรรม
20	นายสี แนมขุนทด	8,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
21	นางสมพร เจริญขุนทด	13,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
22	นางสุทิน แนมขุนทด	12,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
23	นายมิตร โนมขุนทด	7,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
24	นายวินัย แนมขุนทด	18,000	เกษตรกรรม
25	นางศัลลาวี ปีมสันเทียะ	12,000	เกษตรกรรม
26	นางทองหล่อ งามขุนทด	20,000	เกษตรกรรม
27	นางรุ่งนภา มีขุนทด	20,000	เกษตรกรรม
28	นางปลิว แนมขุนทด	8,000	เกษตรกรรม
29	นายศักดิ์ชัย มีขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
30	นายหล้า โนมขุนทด	12,000	เกษตรกรรม
31	นางทิม พิมขุนทด	15,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
32	นางแห่ง โนมขุนทด	5,000	เกษตรกรรม
33	นางทวี โนมขุนทด	10,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
34	นายบุญลือ พรหมภักดี	18,000	เกษตรกรรม
35	นางแห้ว แฉ้วสูงเนิน	7,000	เกษตรกรรม
36	นายคิว แนมขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
37	นางหนูนิค เจริญขุนทด	15,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
38	นางน้อย เจริญขุนทด	10,000	เกษตรกรรม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	เพื่อพัฒนาอาชีพ
39	น.ส.ทัศนีย์ เจริญนท	15,000	เกษตรกรรม
40	นางอรทัย แนนนท	10,000	ทอพรมเช็ดเท้า
41	นางแสง จันนท	6,000	เกษตรกรรม
42	น.ส.สุนันทา เลิศนรพันธ์	10,000	เกษตรกรรม
43	นางแป้ง เจริญนท	8,000	เกษตรกรรม
44	นางยวน จวบกลาง	8,000	เกษตรกรรม
45	นางสุภาพ ม้าสันเทียะ	13,000	เกษตรกรรม
46	นายเสาร์ เจริญนท	9,000	ทอพรมเช็ดเท้า
47	นางทองดี ภูมิโคกรักษ์	9,000	ทอพรมเช็ดเท้า
48	นางแก้ว มะฮิสงเนิน	5,000	ทอพรมเช็ดเท้า
49	นายวิระ ภูมิโคกรักษ์	9,000	ทอพรมเช็ดเท้า
50	นายสุนทร เอื้อสันเทียะ	15,000	เกษตรกรรม
51	นายฉลวย แนนนท	8,000	เกษตรกรรม
52	นางกอง นุนนท	8,000	แปรรูปอาหาร
53	นายอัศชัย ปัญญาเสมอทรัพย์	15,000	เกษตรกรรม
54	นายทองใบ เขพันคง	15,000	เกษตรกรรม
55	นายจัน จิขุนท	12,000	เกษตรกรรม
56	นางบุญแต่ง แนนนท	15,000	เกษตรกรรม
57	นางสนธิ ดงสันเทียะ	15,000	ทอพรมเช็ดเท้า
58	นางบานเย็น เอื้อสันเทียะ	10,000	ทอพรมเช็ดเท้า
59	นางคำริ ภูมิโคกรักษ์	15,000	ทอพรมเช็ดเท้า
60	นางหอมไกล โนนนท	15,000	เกษตรกรรม
61	นายสำราญ แนนนท	8,000	เกษตรกรรม
62	นางคองกรัง ภูมิโคกรักษ์	10,000	เกษตรกรรม
63	นางเกิด นาคสูงเนิน	10,000	แปรรูปอาหาร
64	นางประจวบ แนนนท	6,000	แปรรูปอาหาร
65	นางจอม เจริญนท	10,000	แปรรูปอาหาร
66	นางเฉลียว ปีมสันเทียะ	15,000	เกษตรกรรม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	เพื่อพัฒนาอาชีพ
67	นางหญิง จันทร์ทอง	8,000	ทอพรหมเช็ดเท้า
68	นางสะอาด ปัญญาเสมอทรัพย์	15,000	ค้าขาย
69	นางสมศรี แนมขุนทด	13,000	เกษตรกรรม
70	นางหิมา แนมขุนทด	8,000	เกษตรกรรม
71	นางสมบุญ แลจะบก	15,000	เกษตรกรรม
72	นางลำจวน เข็มขุนทด	15,000	แปรรูปอาหาร
73	น.ส.อำไพ เอกวัค	9,000	เกษตรกรรม
74	นายเกรียงศักดิ์ แนมขุนทด	10,000	เกษตรกรรม
75	น.ส.นชพร ภูมิโคกรักษ์	8,000	เกษตรกรรม
76	นางเฉลียว เข็มขุนทด	15,000	เกษตรกรรม
77	น.ส.หนูเล็ก จันทร์ขุนทด	9,000	เกษตรกรรม
78	นายชั้น ศศิพร	5,000	เกษตรกรรม
79	นางบุญเทียม จวบกลาง	6,000	แปรรูปอาหาร
80	นางแต้ว ดงสันเทียะ	8,000	เกษตรกรรม
81	นายจงกวน จันทร์สันเทียะ	10,000	เกษตรกรรม
82	นางผูก ดงสันเทียะ	8,000	เกษตรกรรม
83	นางแพงดา ดงสันเทียะ	8,000	แปรรูปอาหาร
84	นายสวาท ศรีมั่งคั่งพลู	15,000	เกษตรกรรม
85	นายเจือ เวีสสูงเนิน	6,000	เกษตรกรรม
86	นายวุฒิชัย สงวยตระกูล	15,000	เกษตรกรรม
87	นายประมวล จิตศรีธรรม	17,000	เกษตรกรรม
88	นายณรงค์ ปุ่มสันเทียะ	12,000	เกษตรกรรม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้

ที่มา น.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

ขั้นตอนในการขอกู้

สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืม

เงิน อย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุน

พิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

เอกสารประกอบการขอกู้ มีดังนี้

1. สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน ของผู้ขอกู้
2. สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน ของผู้ค้ำประกัน 2 คน
3. สำเนาสมุดฝากเงินของธนาคารออมสิน

ปัญหาและอุปสรรค

สมาชิกบางคนเขียนหนังสือไม่ออกและยังไม่เข้าใจระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน อย่างชัดเจน คณะกรรมการจึงต้องช่วยตรวจสอบ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและวิธีการคัดเลือก

สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินกองทุนจะต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านกำหนด และจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน ลักษณะโครงการที่สมาชิกยื่นขอกู้เงินต้องมีลักษณะและคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริงและมีความเป็นไปได้ในทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

การโอนเงินให้ผู้กู้

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่เข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน การรับชำระหนี้

การรับชำระคืนเงินกู้ทุกประเภท ผู้กู้จะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การจัดสรรผลประโยชน์ จะนำมาจัดสรรดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 15%
2. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 20%
3. คอบแทนคณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละ 15%
4. เป็นทุนเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 15%
5. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 20%
6. เป็นกองทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ในอัตราร้อยละ 15%
7. อื่นๆในอัตราร้อยละ 5%

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคอนตานาด หมู่ที่ 2

วัน เดือน ปี	จำนวนครัวเรือน			จำนวนคน		
	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%
1. วันแรกตั้ง	120	120	100	88	88	100
2. 1 ตุลาคม 2545	120	120	100	88	88	100

ที่มาน.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ ยอดเงินที่ให้กับจากเงินทุน 1 ล้านบาท บ้านคอนตานาด

ครั้งที่ ขอกู้	ประเภทการขอกู้	จำนวน ผู้ยื่นกู้ (ราย)	ยอดเงินรวมที่ ขอกู้ (บาท)	จำนวนผู้ที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ (ราย)	ยอดเงินที่ได้ รับอนุมัติ (บาท)	จำนวนผู้ ชำระคืน (1 ต.ค. 45)
1	เกษตรกรรม (ทำ ไร่)	47	515,000	47	515,000	-
	ทอพรหมเช็ดเท้า	15	164,000	15	164,000	-
	ขายของเบ็ดเตล็ด	10	95,000	10	95,000	-
	เลี้ยงสัตว์	15	182,000	15	182,000	-
	ช่างเย็บผ้า	1	10,000	1	10,000	-
	รวมทั้งหมด		88	966,000	88	966,000

หมายเหตุ ยังไม่มียอดผู้ชำระคืนเพราะยังไม่ถึงกำหนดการชำระเงินทุน

ที่มาน.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

ตารางที่ 3 กองทุนสะสม ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทบ้านคอนตานาด

ลำดับที่	ประเภทเงิน/องค์กรชุมชน	ยอดเงินทุน (บาท)	การใช้ประโยชน์จาก กองทุนสะสม	จำนวนสมาชิก (คน)
1	เงินจัดสรร	1,000,000	ให้สมาชิกกองทุน กู้ยืมตาม โครงการ	88
2	เงินออมและเงินทุนสะสม	27,845	ปล่อยกู้ให้แก่สมาชิก	-

ข้อ 1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

ที่มาน.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด มีทั้ง 14 คนมีการคัดเลือกจากสมาชิกในชุมชน โดยมีการจัดประชาคมหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของ จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน แล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอชื่อ โดยมีผู้รับรองและผู้ที่ได้รับ การเสนอชื่อต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ กำหนด กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน ไม่ได้หรือพ้น จากตำแหน่งเมื่อตาย , ลาออก , คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองใน สามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดที่อยู่ , ที่ประชุมสมาชิกให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด , มีลักษณะต้องห้ามตามข้อกำหนดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองปรือทั้ง 14 คนประกอบด้วย

1. นายเสน่ห์ แนมขุนทด	ประธานกองทุน
2. นายกรอด ดงสันเทียะ	รองประธาน
3. นายณรงค์ ปีมสันเทียะ	เลขา
4. นายอศชัย ปัญญาเสมอทรัพย์	เหรัญญิก
5. นายสังวาลย์ เจริญขุนทด	กรรมการ
6. นายสมหวัง จันทุนทด	กรรมการ
7. นายจรัส โนมขุนทด	กรรมการ
8. นายทองใบ แซ่พันดุง	กรรมการ
9. นางแต้ว มะฮิสุงเนิน	กรรมการ
10. นางพยอม เจริญขุนทด	กรรมการ
11. นางละออ แนมขุนทด	กรรมการ
12. นางสมสวย โนมขุนทด	กรรมการ
13. นางรักจัญญ เจริญขุนทด	กรรมการ
14. นางบานเย็น เอื้อสันเทียะ	กรรมการ

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านมีกระบวนการจัดทำโดยคณะกรรมการกองทุน 14 คน ร่วมกันร่างระเบียบขึ้นมาโดยอิงจากระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แล้วนำมาให้ สมาชิกออกความเห็นชอบและแก้ไขปรับปรุงการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกอง ทุนได้มีการประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน แล้วมี มีความมั่นใจว่ามีความพร้อมรับการสนับสนุน

เงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีที่ปรึกษา 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ให้คำแนะนำ

ระบบบัญชีกองทุนคณะกรรมการกองทุนมีการจัดทำบัญชี 5 เล่ม ประกอบด้วย

- ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
- ทะเบียนคุมค่าของกู้
- บัญชีเงินฝากสัจจะ
- บัญชีรายรับ
- บัญชีรายจ่าย

คณะกรรมการกองทุนได้มอบหมายให้เลขานุการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี และลงข้อมูลที่มีความเคลื่อนไหวในแต่ละเดือน

การรับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้รับสมัครช่วงเริ่มตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นต้นมาการคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นรายบุคคลรายละ 20 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนภายใน 7 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุน

ปัญหาและอุปสรรค

สมาชิกบางคนเขียนหนังสือไม่ออกและยังไม่เข้าใจระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน อย่างชัดเจน คณะกรรมการจึงต้องช่วยตรวจสอบ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและวิธีการคัดเลือก

สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินกองทุนจะต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านกำหนด และจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน ลักษณะโครงการที่สมาชิกยื่นขอกู้เงินต้องมีลักษณะและคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริงและมีความเป็นไปได้ในทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

การโอนเงินให้ผู้กู้

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่เข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน การรับชำระหนี้

การรับชำระคืนเงินกู้ทุกประเภท ผู้กู้จะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมการใช้เงินกู้ได้มีการขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานเข้ามาจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกผู้กู้เงิน ในเรื่องต่างๆในการนำเงินไปลงทุน รวมทั้งการช่วยหาตลาดรองรับ

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกกองทุน คณะกรรมการทั้ง 15 คน ร่วมกันตรวจสอบ โดยดูว่าสมาชิกที่ขอกู้เงินนำเงินไปทำตามโครงการหรือไม่ จะทำการตรวจสอบหลังอนุมัติเงินกู้ไปแล้ว

ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบ คือ สมาชิกบางคนไม่ให้ความร่วมมือเพราะยังไม่ได้ นำเงินที่ได้รับอนุมัติไปดำเนินตามโครงการ

การจัดทำรายงานและการเผยแพร่การดำเนินงาน จัดทำโดยเป็นบันทึกรายงานการประชุม หรือติดประกาศไว้ให้สมาชิกกองทุนทราบที่ศาลากลางหมู่บ้าน

ข้อ 1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านตามกระบวนการพึ่งพาตนเองของชาวบ้านคอนตาด ระเบียบของกองทุนและกรรมการทั้ง 14 คนประชุมร่วมกันเพื่อร่างระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อปฏิบัติของสมาชิกกองทุนที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงในชุมชนได้แล้วนำระเบียบที่ร่างเสร็จไปให้สมาชิกให้ความเห็นชอบ เพื่อประโยชน์ทั้งของสมาชิกและกองทุนเองที่ได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันแล้วจึงนำไปจัดทำระเบียบของกองทุน เพื่อความพร้อมที่สุดของหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านตามความเป็นจริงของหมู่บ้าน ใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านคอนตาด เอกสารประกอบการขอกู้ หลักเกณฑ์วิธีการในการคัดเลือกผู้กู้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโอนเงินให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติ ขั้นตอนการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ ชาวบ้านคอนตาดและคณะกรรมการกองทุน ได้ร่วมกันจัดทำระเบียบเหมือนกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้กำหนดมา ซึ่งร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจกับระเบียบ และลงมติเห็นชอบปฏิบัติตามระเบียบนี้ แต่ในส่วนหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กู้คณะกรรมการกองทุน จะพิจารณาจากส่วนอื่นด้วย คือ ฐานะความมั่งคั่งของผู้กู้ ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้เพื่อลดปัญหานี้สูญ

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของบ้านคอนตาด ผู้ทำการตรวจคือคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนในทุกเดือนที่เลขานุการกองทุนและเหรัญญิก ที่ต้องจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินกู้ของกองทุน แล้วนำไปติดไว้ที่ทำการกองทุน (บ้านผู้ใหญ่บ้าน) อย่างเปิดเผยเพื่อความโปร่งใส

วิธีเปิดเผยผลการดำเนินงานเป็นมติของสมาชิกกองทุนและคณะกรรมการกองทุนที่จัดทำเป็นระเบียบกองทุน ให้เผยแพร่ผลการดำเนินงานในแต่ละเดือนแล้วนำไปติดไว้ที่ทำการกองทุน (บ้านผู้ใหญ่บ้าน) อย่างเปิดเผยเพื่อความโปร่งใสให้สมาชิกได้รับรู้อย่างทั่วถึงและชัดเจน การจัดสรรผลประโยชน์กองทุน มีการจัดหาระเบียบข้อตกลงในการจัดสรรผลประโยชน์อย่างชัดเจน ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านคอนตาค ซึ่งคณะกรรมการและสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของบัณฑิตกองทุน ประเภทของเครือข่ายเป็นเครือข่ายการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ คือ กลุ่มบัณฑิตกองทุน กลุ่มผู้นำหมู่บ้านที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อบต. อสม. สมาชิกกองทุน วิธีการสร้างเครือข่ายร่วมกันเป็นการจัดกลุ่มเสวนาระดับหมู่บ้านและระดับตำบล การจัดเวทีประชาคมในตำบล ความพอใจของผู้เข้าร่วมเครือข่ายมีความพึงพอใจเพราะได้รับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เข้าร่วมเสวนานำไปพัฒนาชุมชนร่วมกับสมาชิกได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการวางแผนการพัฒนาชุมชนในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีแบบแผน

รายละเอียดของการใช้จ่ายเงินหมู่บ้านคอนตาค จำนวน 1,000,000 บาท

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้อุปสรรค	วงเงินที่ให้อุปสรรค (บาท)	จำนวน (ราย)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาการชำระคืน (เดือน,ปี)
1	เกษตรกรรม(ไร่มัน)	515,000	47	3%	ปี
2	เลี้ยงสัตว์	182,000	15	3%	ปี
3	ทอพรหมเช็ดเท้า	164,000	15	3%	ปี
4	ขายของเบ็ดเตล็ด	95,000	10	3%	ปี
5	เย็บผ้า	10,000	1	3%	ปี

ตารางที่ 4 จำนวนการใช้จ่ายเงินหมู่บ้านคอนตาค

ที่มาน.ส.รุ่งนดา รูปช้าง

สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มโดยคณะกรรมการตีประกาศ และประชาสัมพันธ์เสียงตามในชุมชน และการประชุมในหมู่บ้านแต่ละเดือน

สมาชิกในกลุ่มผู้กู้จะรวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ และช่วยกันหาตลาด เพื่อรองรับสมาชิกผู้กู้ไม่มีการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินกู้

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน เป็นลักษณะเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันโอกาสให้สมาชิกหรือกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค ข้อมูลข่าวสาร ประสานการเชื่อมโยงกิจกรรม ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ทำให้รู้เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ รับรู้ปัญหาของสมาชิกและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ของสมาชิก ช่วยกันหาแนวทางการแก้ไขเมื่อประสบปัญหา รับรู้ข่าวสารจากภาครัฐมากขึ้น เกิดความสามัคคีในชุมชน

ข้อ 1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

การประชาสัมพันธ์ทางคณะกรรมการกองทุนข่าวสารกองทุนหมู่บ้านได้รับมาจากอำเภอ ผู้นำชุมชนได้รับข่าวสารแล้วนำมาประชาสัมพันธ์ต่อลูกบ้าน ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ในเวลาเข้าผ่านทางหอกระจายข่าว ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ลูกบ้านได้รับข่าวสารที่ทั่วถึง เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์คือ การรับสมัครสมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้าน ในวิธีการประชุมคณะกรรมการ และสมาชิก เนื้อหาการเตรียมความพร้อมคือ คุณสมบัติของคณะกรรมการของสมาชิก การรับสมัคร การขอกู้เงิน การเขียนโครงการ ระเบียบกองทุน จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อมทั้งหมด 2 ครั้ง ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมคือ ผู้นำชุมชนที่ได้รับการอบรมแล้วมาถ่ายทอดความรู้ต่อ และเจ้าหน้าที่ของทางอำเภอ จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ 1,000,000

ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน 1,000,000 บาทในการกระตุ้นและสร้างภูมิคุ้มกันในกับเศรษฐกิจหมู่บ้าน กองทุน 1,000,000 บาทช่วยกระตุ้นให้ในหมู่บ้านมีการสร้างงาน เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านมากขึ้น เศรษฐกิจของหมู่บ้านดีขึ้น ส่วนทัศนคติของชาวบ้านต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ทำหน้าที่กระตุ้นให้เศรษฐกิจในชุมชนเข้มแข็งขึ้นเป็นผู้งานโยบานให้ชุมชนเกิดการสร้างงานสร้างรายได้เข้าหมู่บ้าน

การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ประสบการณ์จากการเรียนรู้การดำเนินงานของหมู่บ้าน คณะกรรมการเพื่อกระตุ้นและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเศรษฐกิจของหมู่บ้าน คือ สามารถทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น ส่วนประสบการณ์จากการเป็นสมาชิกกองทุน คือ รู้จักวางแผนพัฒนาอาชีพให้มั่นคงมีรายได้ มีเงินเลี้ยงชีพอย่างพอเพียง

ข้อ 1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน เป็นลักษณะเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันโอกาสให้สมาชิกหรือกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค ข้อมูลข่าวสาร ประสานการเชื่อมโยงกิจกรรม ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน

ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน สมาชิกมีความรู้สึกดีต่อกองทุน 1 ด้านบาทเพราะได้ให้ทางเลือกร่วมกับประชาชนในการกู้ยืมสำหรับประกอบอาชีพ ทำให้ปัญหาการว่างงานลดลงและทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ความเป็นอยู่ของสมาชิกดีขึ้น

สมาชิกต้องการยี่ระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปเป็น 2-3 ปี เพราะบางโครงการจะต้องใช้เวลาในการดำเนินงานถึงจะทราบผล

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ทำให้รู้เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ รับรู้ปัญหาของสมาชิกและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ของสมาชิก ช่วยกันหาแนวทางการแก้ไขเมื่อประสบปัญหา รับรู้ข่าวสารจากภาครัฐมากขึ้น เกิดความสามัคคีในชุมชน

ตารางแจกแจงความถี่ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้านคอนตาดา จากการสำรวจข้อมูลดิบ 60 ชุด ระหว่างเดือน มกราคม - เดือน มีนาคม

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ที่ใช้วัด	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	(/) ใช่ จำนวนครั้ง 1 ครั้งต่อ เดือน ( ) ไม่ใช่	20	66
6. สมาชิกในชุมชนอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้	จากปีก่อนมี 24 ครอบครัว (/) เพิ่มขึ้นเป็น 24 ครอบครัว	60	100
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น ปรองดอง	จากปีก่อนมี 24 ครอบครัว (/) เพิ่มขึ้นเป็น 24 ครอบครัว	60	100

8. ในชุมชนมีการรวม กลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อน 7 กลุ่ม (/) เท่าเดิม	60	100
9. ในชุมชนมีการ ประชุม/เสวนาสมาเสมอ	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
10. ในชุมชนมีการช่วย เหลือผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อน 7 กลุ่ม (/) เท่าเดิม	60	100
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มี คุณธรรม ยุติธรรม	(/) ใช่ ( ) ไม่ใช่ ( ) ไม่แน่ใจ	60	100

ตารางที่ 5 ความเข้มแข็งที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด

ที่มา น.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

13. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน

- กลุ่มผู้นำ

ตัวชีวิตที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในหมู่บ้าน ประกอบด้วย ความรัก ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะทำให้หมู่บ้านมีความเจริญก้าวหน้าและหมู่บ้านมีความเข้มแข็งเกิดขึ้น

- กลุ่มสตรี

ตัวชีวิตที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในหมู่บ้านในทัศนะของกลุ่มสตรี กลุ่มสตรีมีความเห็นว่าความรัก ความสามัคคี ความปรองดอง และความอบอุ่นในครอบครัว มีความสำคัญมากในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน

- กลุ่มเยาวชน

ตัวชีวิตที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในหมู่บ้านในทัศนะของกลุ่มเยาวชน คือ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ของชาวบ้านเป็นสำคัญ และมีผู้นำที่มีความเสียสละ มีคุณธรรม มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีการนำความรู้ใหม่ๆ มาประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ

ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของสมาชิกดีขึ้น ทำให้มีงานทำ มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านคอนตานาค มีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน ที่อยู่อาศัย และประกอบอาชีพที่สามารถมีเงินกลับมาคืนกองทุนได้ เงินไม่สูญเปล่า ปัจจัยด้านลบของบ้านคอนตานาคที่ขัดกับการบรรลุเป้าหมายของกองทุนไม่มี

สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านคอนตานาคมีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้านเป็นที่ลุ่มเหมาะแก่การประกอบอาชีพที่สมาชิกออกไป ทำให้เกิดรายได้เป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัวและหมู่บ้านปัจจัยด้านลบของบ้านคอนตานาคที่ขัดกับการบรรลุเป้าหมายของกองทุนไม่มี

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านคอนตานาคมีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ สภาพเศรษฐกิจ รายได้ของสมาชิกได้มาจากการทำไร่ (มันสำปะหลัง) เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นอาชีพที่สมาชิกกู้เงินกองทุนไปดำเนินการเพิ่มเติม ซึ่งจะนำรายได้มาสู่กองทุน ทำงานของกองทุนบรรลุเป้าหมาย และสาธารณสุขโรคในหมู่บ้านก็มีครบถ้วน ทำให้หมู่บ้านมีสิ่งอำนวยความสะดวก สังคมภายในหมู่บ้านอยู่อย่างสงบสุข ปัจจัยด้านลบของบ้านคอนตานาคที่ขัดกับการบรรลุเป้าหมายของกองทุนไม่มี

ผู้นำชุมชนมีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน มีผู้นำทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยด้านลบของบ้านคอนตานาคที่ขัดกับการบรรลุเป้าหมายของกองทุนไม่มี

ความเข้มแข็งของชุมชนบ้านคอนตานาคมีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการช่วยเหลือกัน ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน เมื่อเศรษฐกิจดีความเป็นอยู่ของคนในชุมชนก็จะมีเงินหมุนเวียนภายในครอบครัว หมู่บ้าน และกองทุน ทำให้กองทุนสามารถดำเนินอยู่ได้ และบรรลุเป้าหมาย ปัจจัยด้านลบ

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เกิดปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนตานาค คือ บัณฑิตกองทุนประสานงาน สร้างเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ในกองทุนหมู่บ้าน ทำให้กองทุนมีศักยภาพ ที่จะบรรลุเป้าหมายของกองทุนมากขึ้น ปัจจัยด้านลบไม่มี

ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด มีปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด คือ ทัศนคติที่ชาวบ้านมีต่อคณะกรรมการกองทุน และทัศนคติที่กรรมการกองทุนและชาวบ้านมีต่อกองทุน ทำให้ทราบว่าคณะกรรมการมีข้อดี ข้อเสียอย่างไรที่จะต้องแก้ไข เพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้ดีขึ้นและได้ทราบว่ากรรมการบริหารกองทุน ประโยชน์ของกองทุนต่อสมาชิกกองทุน ข้อดีของกองทุน ข้อบกพร่องของกองทุนเพื่อคณะกรรมการและสมาชิกได้ช่วยกันปรับปรุง แก้ไข วางระเบียบของกองทุนพัฒนาให้กองทุนหมู่บ้านดีขึ้น เอื้ออำนวยให้สมาชิกอย่างเต็มที่ ปัจจัยด้านลบไม่มี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล ประเภทเครือข่ายเป็นเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ในหมู่บ้านในระดับหมู่บ้านและตำบล บุคคลที่เข้าร่วมเครือข่ายได้แก่ผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มสมาชิกกองทุน วิธีการสร้างเครือข่ายคือ การจัดเวทีประชาคมระดับตำบล การจัดกลุ่มเสวนาระดับหมู่บ้าน ซึ่งผู้เข้าร่วมเครือข่ายพึงพอใจมากกับประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านเดียวกัน และระหว่างหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในตำบล ซึ่งเป็นวิธีการการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านอย่างมีแบบแผน ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เห็นผลได้ชัดเจน ปัญหาและอุปสรรคในช่วงระยะเวลาแรก เพราะสมาชิกยังไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย แต่ปัจจุบันได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นอย่างดีประเภทของเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในหมู่บ้านคอนคานาดกิจกรรมของเครือข่าย ได้แก่

- 1.การจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านคอนคานาด
- 2.การจัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนในระดับหมู่บ้านคอนคานาด

ประเภทของเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงในตำบลหนองสรวง กิจกรรมของเครือข่าย ได้แก่

- 1.การจัดเวทีประชาคมเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนระดับตำบล
- 2.การจัดเวทีประชาคมวิเคราะห์ทำแผนแม่บทของชุมชน
- 3.การจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล
- 4.การจัดเวทีประชาพิจารณ์โครงการธุรกิจชุมชนระดับตำบล

5.การจัดเวทีสรุปบทเรียนของกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนในระดับตำบล และผู้นำชุมชนเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของกองทุนหมู่บ้าน - คอนตานาด

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเครือข่าย คือ การได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านร่วมแรงร่วมใจ และมีความตั้งใจจริงที่จะสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตารางแจกแจงความถี่ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้านคอนตานาด จากการสำรวจ ข้อมูลดิบ 60 ชุด ระหว่างเมษายน - กรกฎาคม

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ที่ใช้วัด	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	(/) ใช่ จำนวนครั้ง 1 ครั้งต่อ เดือน ( ) ไม่ใช่	20	66
6. สมาชิกในชุมชนอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้	จากปีก่อนมี 24 ครอบครัว (/) เพิ่มขึ้นเป็น 24 ครอบครัว	60	100
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น ปรองดอง	จากปีก่อนมี 24 ครอบครัว (/) เพิ่มขึ้นเป็น 24 ครอบครัว	60	100

8. ในชุมชนมีการรวมกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อน 7 กลุ่ม (/) เท่าเดิม	60	100
9. ในชุมชนมีการประชุม/เสวนาสมาเสมอ	(/) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย	60	100
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อน 7 กลุ่ม (/) เท่าเดิม	60	100
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	(/) ใช่ ( ) ไม่ใช่ ( ) ไม่แน่ใจ	60	100
12. ในชุมชนมีการจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	(/) ใช่ ( ) ไม่ใช่	60	100

ตารางที่ 6 ความเข้มแข็งของชุมชนจากกองทุนบ้านดอนตามาด

ที่มาน.ส.รุ่งนภา รูปช้าง

ความเข้มแข็งของชุมชนบ้านดอนตามาดที่จะมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาเมื่อเทียบกับปัจจุบันมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาแล้ว ความเข้มแข็งของกองทุนก็ยังเหมือนเดิมไม่เพิ่มขึ้นมาก แต่ก็ยังไม่ลดทอนทัศนคติของชาวบ้านเห็นว่าความสำคัญเข้มแข็งของชุมชนนั้นเกิดจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีอาชีพที่มั่นคง สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ผู้นำที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้นำที่เป็นผู้ปฏิบัติจริง ชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชนมีความสามัคคีช่วยเหลือกัน ร่วมแสดงความคิดเห็นวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน คนในหมู่บ้านมีความรู้และได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และเพียงพอตามความสามารถของบุคคล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล

กรณีที่ 1 นางวรรณภา ภูมิโคกรักษ์ อาชีพหลักคือการเกษตร (ปลูกมันสำปะหลัง) ส่วนอาชีพรองคือเข้ากลุ่มทอพรหมเช็ดเท้า ซึ่งทำให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพในขั้นเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ปัญหาเกิดจากสภาพดินฟ้าอากาศเพราะแห้งแล้ง

สมาชิกในครอบครัวมีจำนวน 7 คน ชาย 3 คน หญิง 4 คน สภาพการอยู่อาศัยเป็นครอบครัว/เดือน 2,920 เท่ากับ 35,040 /ปี ซึ่งรายได้เมื่อเทียบกับรายจ่ายเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวนี้สินก่อนกู้เงินกองทุนมีหนี้ที่ธนาคาร ธกส. เป็นเงิน 30,000 บาทมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8% ต่อปี จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท เป็นเงินที่นำมาเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง โดยเงินที่ลงทุนนอกเหนือจากเงินที่กู้ยืมที่ดำเนินการมาก่อน

ประมาณ 6,000 บาท วัตถุประสงค์ในการยืมเงินตามโครงการเพื่อนำไปเป็นทุนเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

ความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากว่าเป็นอาชีพที่ดำเนินมานานแล้วเป็นเวลา 20 ปี ทั้งในด้านการผลิต การตลาด จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 6 คน ซึ่งมีรายละเอียดในการใช้จ่ายเงินกู้กองทุนหมู่บ้านมีดังนี้

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้

1.ค่าไถปรับสภาพดิน	เป็นเงิน 2,000 บาท
2.ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน 3,000 บาท
3.ค่าปลูกมัน	เป็นเงิน 1,000 บาท
4.ค่าคนงานทำรูนมัน	เป็นเงิน 1,500 บาท

วิธีการหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือ และคำแนะนำจากเกษตรกรตำบล แล้วนำมันที่ซื้อมาไปขายที่โรงมันในตัวอำเภอ ผลโดยตรงที่เกิดจากการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือทำให้ครอบครัวมีรายได้หมุนเวียนในครอบครัวมากขึ้น มีเงินใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงชีพในครอบครัวเพียงพอ ส่วนผลทางอ้อมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ได้รับประสบการณ์ คือทำให้รู้จักการใช้จ่ายเงินที่เป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น

กรณีที่ 2 นายอัครชัย ปัญญาเสมอทรัพย์ อาชีพรองคือการเกษตร (เลี้ยงไก่พื้นเมือง) ส่วนอาชีพหลักคือทำงานอยู่ที่ อบต.ซึ่งทำให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพในขั้นเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ คือ อาหารไก่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของไก่ และเมื่อไก่ป่วยก็ไม่มีวัคซีนเพื่อจะให้ไก่กิน

สมาชิกในครอบครัวมีจำนวน 10 คน ชาย 7 คน หญิง 3 คน สภาพการอยู่อาศัยเป็นครอบครัว/เดือน 6,000 เท่ากับ 72,000/ปี ซึ่งรายได้เมื่อเทียบกับรายจ่ายเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวนี้สินก่อนกู้เงินกองทุนไม่มี จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินจำนวน 15,000 บาท เป็นเงินที่นำมาเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยเงินที่ลงทุนนอกเหนือจากเงินที่กู้ยืมที่ดำเนินการมาก่อนประมาณ 10,000 บาท วัตถุประสงค์ในการยืมเงินตามโครงการเพื่อนำไปเป็นทุนเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากว่าเป็นอาชีพที่ดำเนินมานานแล้วเป็นเวลา 3-4 ปี ทั้งในด้านการผลิต การตลาด จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 6 คน ซึ่งมีรายละเอียดในการใช้จ่ายเงินกู้กองทุนหมู่บ้านมีดังนี้

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้

1.ค่าโรงเรือน	เป็นเงิน 5,000 บาท

2.ค่าอาหาร เป็นเงิน 3,000 บาท

3.ค่าวัคซีน เป็นเงิน 100 บาท

วิธีการหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือ และคำแนะนำจากปศุสัตว์ การขายให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน ผลโดยตรงที่เกิดจากการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือทำให้ครอบครัวมีรายได้หมุนเวียนในครอบครัวมากขึ้น มีเงินใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงชีพในครอบครัวเพียงพอ ส่วนผลทางอ้อมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ได้รับประสบการณ์ คือทำให้รู้จักการใช้เงินที่เป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น

กรณีที่ 3นางอรทัย แนนขุนทด อาชีพหลักคือการเย็บผ้าปูที่นอนส่งโรงงาน ส่วนอาชีพรองคือปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งทำให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพในขั้นเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ เย็บผ้าปูที่นอนส่งโรงงาน ไม่มีปัญหา

สมาชิกในครอบครัวมีจำนวน 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน สภาพการอยู่อาศัยเป็นครอบครัว/เดือน 5,000 เท่ากับ 60,000 /ปี ซึ่งรายได้เมื่อเทียบกับรายจ่ายเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหนี้สินก่อนกู้เงินกองทุนมีหนี้ที่ธนาคาร ธกส. เป็นเงิน 40,000 บาทมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8% ต่อปี จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท เป็นเงินที่นำมาเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพเย็บผ้าปูที่นอนส่งโรงงาน โดยเงินที่ลงทุนนอกเหนือจากเงินที่กู้ยืมที่ดำเนินการมาก่อนประมาณ 50,000 บาท วัตถุประสงค์ในการยืมเงินตาม โครงการเพื่อนำไปเป็นทุนเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

ความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากว่าเป็นอาชีพที่ดำเนินมานานแล้วเป็นเวลา 2 ปี ทั้งในด้านการผลิต การตลาด จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 2 คน ซึ่งมีรายละเอียดในการใช้จ่ายเงินกู้กองทุนหมู่บ้านมีดังนี้

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้

1.ค่าจักรเย็บผ้า เป็นเงิน 25,000 บาท

2.ค่าจักรโพง เป็นเงิน 25,000 บาท

วิธีการหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพคือมีการอบรมแบบและชันงานที่ทางโรงงานจะให้เย็บ ผลโดยตรงที่เกิดจากการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือทำให้ครอบครัวมีรายได้หมุนเวียนในครอบครัวมากขึ้น มีเงินใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงชีพในครอบครัวเพียงพอ ส่วนผลทางอ้อมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ได้รับประสบการณ์ คือทำให้รู้จักการใช้เงินที่เป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น

โค กลุ่มเลี้ยงไก่ฟาร์ม และมีแนวโน้มในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพทอผ้าในหมู่บ้านได้ อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีการรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ในหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคอนดานาค มีความซื่อสัตย์ต่อชุมชน ร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักต่อบ้านเกิดของตนเอง ร่วมแรงพัฒนาหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้หมู่บ้านคอนดานาคเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่องและเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งจนถึงปัจจุบัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน โดยมีสมาชิกกองทุนทั้งหมด 88 คน ซึ่งถือว่าการจัดตั้งกองทุนประสบความสำเร็จ

2.1.2 ประสบการณ์การประกอบอาชีพที่ล้มเหลวของประชาชนบางรายในหมู่บ้าน จึงได้อาศัยเป็นบทเรียนให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2.1.3 สมาชิกกองทุนมีเงินสะสมเพิ่มขึ้น รู้จักการออมเงิน เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนเอง

2.1.4 เกิดความสามัคคีภายในหมู่บ้าน ประชาชนร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือกันมากขึ้น จึงก่อให้เกิดเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 ประชาชนในหมู่บ้านยังคงมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคาร ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เจริญเติบโตได้ในระยะเวลายาวนาน

2.2.2 สมาชิกกองทุนบางรายไม่พึงพอใจในการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งอนุมัติให้กู้เงินได้จำนวนน้อยกว่าที่ขอไว้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในการจัดเวทีประชุมเท่าใดนัก

2.2.3 สมาชิกบางรายมีงานที่ต้องรับผิดชอบทำงานมาก บางคนต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่หมู่บ้าน ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชุมกองทุน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการเกิดความล่าช้า เก็บเงินฝากสัจจะจากสมาชิกได้ไม่ครบตามกำหนดเวลา

2.2.4 คณะกรรมการกองทุนบางคนขาดความรู้ ในการบริหารจัดการกองทุน และการทำบัญชีกองทุน ดังนั้นภาระหนักจึงตกเป็นของประธานและเหรัญญิก ทำให้ระบบการบริหารกองทุน

3. ผลการดำเนินการ

- 3.1 ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้น
- 3.2 ประชาชนในหมู่บ้านนำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์
- 3.3 สมาชิกในหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุน มีความสามัคคีกัน มีความคิดริเริ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน
- 3.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนเพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบต่องบกองทุนและส่งเสริมการทำงานของกองทุน
- 3.5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีกองทุนเพิ่มขึ้น
- 3.6 ระเบียบกองทุนมีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น เป็นระเบียบที่สามารถปฏิบัติตามได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกองทุน
- 3.7 สมาชิกในหมู่บ้านมีความอยู่ดีกินดีขึ้น มีเงินทุนในการประกอบอาชีพและรู้จักระมัดระวังในการใช้เงิน เพิ่มมากขึ้น
- 3.8 ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในหมู่บ้านคอนदानาค

อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านคอนदानาค บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่
  - วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านคอนदानาคเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน การมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้มีกองทุนที่มีประสิทธิภาพ และมีแนวโน้มว่าประชาชนในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น
  - วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านคอนदानาคมีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้มีความง่ายและความคล่องตัวในการบริหารกองทุน โดยได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการทุกคนอย่างชัดเจน ช่วยให้ระบบการบริหารกองทุนมีประสิทธิภาพ
  - วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านคอนदानาค เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดเวทีสัมมนาจัดกิจกรรมต่างๆที่ให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้ มาปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ แต่ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอก เพื่อการเรียนรู้ต่อไป
  - วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนทั่วไปและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคอนदानาค มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มเลี้ยง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการติดตามผลดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคอนคานาดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
- 1.2 เพื่อทราบถึงกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดไว้ มากน้อยเพียงใด
- 1.3 เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย
- 1.5 เพื่อทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนความสามารถในการยกระดับความเป็นอยู่ การพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ของสมาชิกกองทุน
- 1.6 เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2. วิธีดำเนินการ

- 2.1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจโดยละเอียด
- 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากแบบรายงานต่างๆ ที่ได้เก็บไว้แล้วบางส่วน
- 2.3 ปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน
- 2.4 ใช้ชีพชีโมเดลในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 2.5 วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยรวบรวมผลการวิเคราะห์เป็นเอกสาร
- 2.6 เขียนรายงานการประเมินผลในรูปของสารนิพนธ์

มีความล่าช้า ขาดความละเอียดในการทำงาน บางครั้งคณะกรรมการได้ขอความช่วยเหลือจาก บัณฑิตกองทุนให้ช่วยจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาได้เพียงระดับหนึ่ง

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้เข้าร่วมศึกษาการสร้างองค์กรเครือข่ายย่อยภายใน หมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกหมู่บ้านคอนดานาคได้จัดตั้งสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทอผ้า และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงโค โดยเป็นองค์กรเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ที่ได้จัดตั้งขึ้นก่อนนี้แล้ว แต่เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามา กลุ่มองค์กรเหล่านี้ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน ความรู้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทำให้กลุ่มองค์กร มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เป็นส่วนช่วยเสริมประสิทธิภาพ และความแข็งแกร่งในการดำเนิน โครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

ประชาชนในหมู่บ้านคอนดานาครู้หน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน สมาชิกหันมาศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมจาก หน่วยงานของรัฐ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ อีกทั้งสมาชิกต่างยอมรับฟัง ความ คิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับมติในที่ประชุม จึงทำให้การบริหารกองทุนคล่องตัวขึ้น การอยู่ร่วมกันอย่าง ออบอวนภายในครอบครัว มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือ เด็ก สตรี และคนชรา จึงทำให้ การอาศัยอยู่ในหมู่บ้านคอนดานาค มีความสงบสุข ร่มเย็น อยู่ กันอย่างมีสันติ

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการ ประกอบอาชีพต่างๆ สามารถลงทุนก่อให้เกิดรายได้จากผลผลิต และสามารถนำเงินชำระคืน กองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเติบโตของกองทุน

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการตามกิจกรรม ต่างๆ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินลงได้ในระดับหนึ่ง และช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบ อาชีพมากขึ้น โดยสมาชิกได้รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ นำความรู้ที่ได้ จากการรวมกลุ่มองค์กร ไปพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของตนเองและสร้างฐานะทาง เศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าในอดีต

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิธีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเกิดการ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น มีทัศนะอยากให้เกิดกองทุนที่มั่นคง มีประสิทธิภาพเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 วงเงินที่อนุมัติให้กู้ สูงสุดไม่ควรเกิน 30,000 บาท จากระเบียบกองทุน ที่อนุมัติให้กู้ได้ไม่เกิน 50,000 บาท เนื่องจากสมาชิกบางรายหากกู้เงิน ไปแล้วไม่สามารถนำเงินมา ชำระคืนได้ จะเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น และเงินกองทุนอาจสูญ ไม่สามารถเรียกเก็บ คืนได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มีการจัดสรรปันผลค่าหุ้นคืนแก่สมาชิก มากเกินไป คือ 30 % ควรจัดสรรคืนเพียง 20 % โดยที่เหลือนำไปจัดสรรเพื่อสาธารณประโยชน์ ของหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนควรให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้มากกว่านี้ โดยให้ความร่วมมือในการประชุมระดับอำเภอมากขึ้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุน โดยเฉพาะ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแบ่งงาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การบริหารกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีกองทุนแก่คณะกรรมการให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะற்றுญิกและเลานุการ ควรได้รับความรู้ในการทำบัญชีกองทุน มากที่สุด เนื่องจากการทำบัญชีกองทุนค่อนข้างยากและข้อมูลมาก ต้องทำบัญชีไม่ให้ผิดพลาด เพื่อ ความโปร่งใสในการบริหารกองทุน และ เป็นการจักระบบบัญชี ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยในการ บริหารจัดการกองทุน

3. ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สมาชิกผู้กู้เงินควรนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนขอโครงการ ไม่ ควรนำเงินไปใช้จ่ายทางอื่นที่ไม่เป็นประ โยชน์หรือนำไปชำระหนี้แก่นายทุนนอกระบบ เพราะจะ เป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกผู้กู้เงินไปประกอบอาชีพต่างๆ ที่มีกิจกรรมเดียวกันหรือคล้าย กันควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรประกอบอาชีพขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม อาชีพเดียวกันและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะช่วยให้การประกอบอาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 สมาชิกผู้กู้เงินควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การตลาด ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีทางเลือกมากขึ้น มีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น จะทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยลดปัญหาการเป็นหนี้สินลงได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 สมาชิกผู้กู้เงินที่ต้องการประกอบอาชีพเสริม หรือต้องการลดรายจ่ายในการผลิต ควรรวมกลุ่มกันจัดตั้งองค์กรขึ้น เช่น กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นการช่วยลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ โดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยราคาแพงอีกต่อไป และสามารถผลิตปุ๋ยจำหน่าย เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สาเหตุความล้มเหลวของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผลกระทบในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น หลังจากมีเงินกองทุน 1 ล้านบาท เข้ามาในหมู่บ้านและชุมชน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรยกย่องกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการกองทุน จนประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้กองทุนหมู่บ้านอื่นปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 อาชีพใหม่ที่อาจเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน หรือมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กร เพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544

คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง .
สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด

คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช)

กชช 2 ค. ปี 2544 ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน บ้านคอนตานาด หมู่ที่ 2 ตำบลหนอง
หลวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านคอนตานาด หมู่ 2 ตำบลหนองหลวง

อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545

ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน : ศรีสยามพรีนซ์เอนด์แพคท์ จำกัด

สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545 ชุดวิชาการวิจัยชุมชน

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545 ชุดวิชา การประเมินเพื่อ
พัฒนา

เทคโนโลยีสุรนารี , มหาวิทยาลัย , คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร

บัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ (โรเนียวเข้าเล่ม)

สถิติข้อมูลการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ "รวมบทความทางการประเมินโครงการ"

พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์แห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544 หน้า 221 - 234